

Biuro Doradcze

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY BARCIANY**

na lata 2004-2007

z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Olsztyn, luty 2004 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	1
1.1. Podstawa opracowania programu.....	1
1.2. Cel i zakres programu.....	1
1.3. Metoda opracowania programu.....	2
2. Ogólna charakterystyka gminy Barciany.....	2
2.1. Położenie.....	2
2.2. Demografia.....	3
2.3. Użytkowanie powierzchni.....	4
2.4. Zagadnienia gospodarcze.....	4
3. Uwarunkowania zewnętrzne.....	5
3.1. Dokumenty szczebla krajowego.....	5
3.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego.....	7
3.3. Dokumenty szczebla powiatowego.....	8
4. Cel nadrzędny.....	9
5. Cele i zadania programu.....	10
5.1. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych.....	10
5.1.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii.....	10
5.1.1.1. Stan aktualny.....	10
5.1.1.2. Cele średniookresowe.....	11
5.1.1.3. Zadania.....	11
5.1.2. Ochrona gleb.....	11
5.1.2.1. Stan aktualny.....	11
5.1.2.2. Cele średniookresowe.....	12
5.1.2.3. Zadania.....	12
5.1.3. Racjonalna eksploatacja lasów.....	13
5.1.3.1. Stan aktualny.....	13
5.1.3.2. Cele średniookresowe.....	13
5.1.3.3. Zadania.....	13
5.1.4. Ochrona zasobów kopalin.....	14
5.1.4.1. Stan aktualny.....	14
5.1.4.2. Cele średniookresowe.....	14
5.1.4.3. Zadania.....	14
5.2. Poprawa jakości środowiska.....	15
5.2.1. Ochrona wód.....	15
5.2.1.1. Stan aktualny.....	15
5.2.1.2. Cele średniookresowe.....	22
5.2.1.3. Zadania.....	22
5.2.2. Ochrona powietrza.....	23
5.2.2.1. Stan aktualny.....	23
5.2.2.2. Cele średniookresowe.....	25
5.2.2.3. Zadania.....	25
5.2.3. Gospodarowanie odpadami.....	25
5.2.3.1. Stan aktualny.....	25
5.2.3.2. Cele średniookresowe.....	27
5.2.3.3. Zadania.....	27
5.2.4. Ochrona przyrody i bioróżnorodności	27

5.2.4.1. Stan aktualny.....	27
5.2.4.2. Cele średniookresowe.....	29
5.2.4.3. Zadania.....	29
5.2.5. Hałas.....	29
5.2.5.1. Stan aktualny.....	29
5.2.6. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące.....	30
5.2.6.1. Stan aktualny.....	30
5.2.6.2. Cele średniookresowe.....	31
5.2.6.3. Zadania.....	31
5.2.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	31
5.3. Edukacja ekologiczna.....	31
5.3.1.1. Stan aktualny.....	31
5.3.1.2. Cele średniookresowe.....	32
5.3.1.3. Zadania.....	32
5.4. Zestawienie zadań własnych gminy.....	32
5.5. Zestawienie zadań koordynowanych.....	34
6. Narzędzia i instrumenty realizacji.....	34
6.1. Zagadnienia instytucjonalne – stan aktualny.....	35
6.2. Struktura organizacyjna realizacji programu.....	35
6.3. Ramy prawne.....	36
6.4. Mechanizmy finansowania zadań ochrony środowiska.....	37
6.5. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa.....	39
7. Współpraca przygraniczna.....	39
8. Harmonogram i nakłady.....	40
8.1. Harmonogram realizacji.....	40
8.2. Nakłady.....	43
8.3. Źródła finansowania.....	46
9. Kontrola realizacji programu.....	47
9.1. Procedury kontroli.....	47
9.2. Wskaźniki realizacji programu.....	47
9.3. Procedury weryfikacji programu.....	49

1. WSTĘP

1.1. Podstawa opracowania programu

Gminny program ochrony środowiska jest instrumentem służącym realizacji polityki ekologicznej państwa poprzez wytyczenie i zaplanowanie działań w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane na terenie gminy.

Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska jest obowiązkiem gminy w myśl art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmianami). Gminny program ochrony środowiska jest przyjmowany do realizacji poprzez przyjęcie przez radę gminy stosownej uchwały. Realizacja programu jest monitorowana, a wójt gminy (burmistrz) co dwa lata przedstawia radzie gminy sprawozdanie z jego realizacji.

Przy konstruowaniu programu opierano się na „Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, opracowanych przez Ministerstwo Środowiska w grudniu 2002 r.

1.2. Cel i zakres programu

Celem niniejszego opracowania jest wytyczenie celów oraz szczegółowe zaplanowanie działań w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane w gminie Barciany w latach 2004-2007 (z perspektywą na lata 2008-2011). Realizacja wszystkich działań przyczyni się do osiągnięcia celów „Programu ochrony środowiska powiatu kętrzyńskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”, „Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, jak również „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

W programie ochrony środowiska gminy Barciany zawarto:

- charakterystykę obecnego stanu środowiska w gminie,
- opis uwarunkowań zewnętrznych, które były brane pod uwagę w procesie planowania,
- cele programu ochrony środowiska,
- wyszczególnienie zadań wraz z harmonogramem realizacji i nakładami,
- opis narzędzi i instrumentów realizacji programu,
- opis metod kontroli wdrażania programu.

1.3. Metoda opracowania programu

Program ochrony środowiska opracowywano w dwóch etapach:

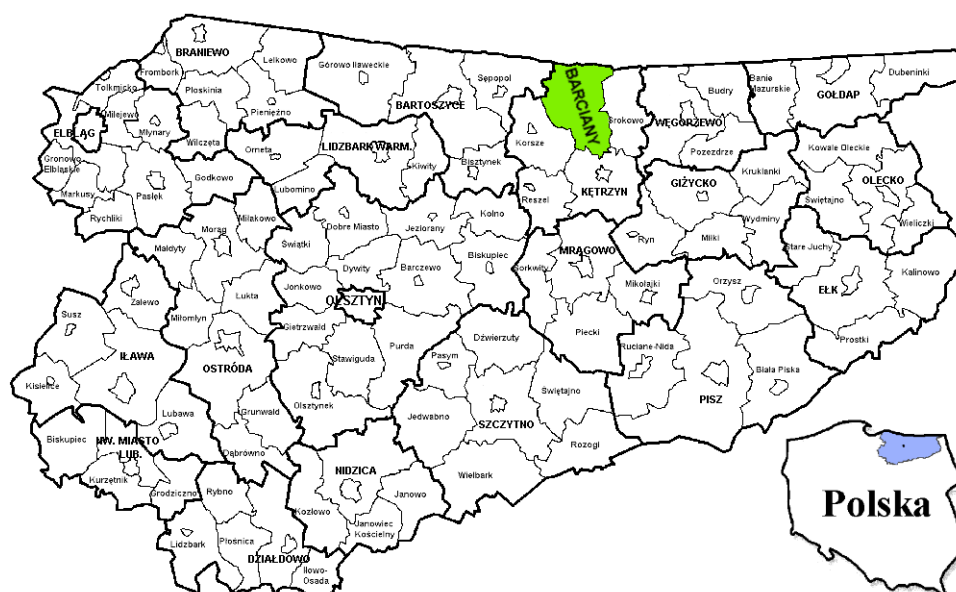
- I. W pierwszym etapie zgromadzono i przeanalizowano dane dotyczące obecnego stanu środowiska oraz zagadnień ochrony środowiska w gminie Barciany. Etap ten został zakończony sporządzeniem diagnozy stanu środowiska – „Analizy zagadnień ochrony środowiska w gminie Barciany”, która pozwoliła na identyfikację problemów, a następnie wyznaczenie celów działań.
- II. W drugim etapie zaplanowano zadania, których realizacja doprowadzi do osiągnięcia celu nadrzędnego oraz celów strategicznych. Przy planowaniu zadań uwzględniono uwarunkowania zewnętrzne (programy ochrony środowiska wyższego szczebla, strategię i inne dokumenty planistyczne). Sporządzono szczegółowy harmonogram realizacji, zaplanowano metody realizacji oraz sposoby kontroli wdrażania programu.

We wszystkich etapach przygotowania programu, a szczególnie w gromadzeniu danych, identyfikacji problemów, a następnie formułowaniu celów, aktywnie uczestniczyli przedstawiciele gminy Barciany.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BARCIANY

2.1. Położenie

Gmina Barciany o powierzchni 293,62 km², leży w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie kętrzyńskim (rys. 1). Od zachodu graniczy z gminami Sępólno i Korsze, od południa z gminą Kętrzyn, od wschodu z gminą Srokowo. Północna granica gminy stanowi granicę państwową z Rosją (Obwód Kaliningradzki, Rejon Prawdinskij).

Opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 1 Położenie gminy Barciany w układzie administracyjnym

Pod względem fizjograficznym prawie cała gmina Barciany leży w Pasie Pobrzeży Bałtyckich, na obszarze Niziny Sępopolskiej. Jedynie niewielki południowy kraniec gminy leży w Pasie Pojezierzy Bałtyckich, na obszarze Pojezierza Mazurskiego – Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Na terenie gminy przeważa krajobraz równinny, który urozmaicają doliny rzeczne i niewielkie spadki terenu.

2.2. Demografia

Wg Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. w gminie Barciany mieszka 6 800 osób. Gmina liczy 74 miejscowości. Jest podzielona na 25 sołectw. Największą miejscowością jest wieś Barciany licząca 1100 mieszkańców. Pozostałe większe miejscowości (powyżej 200 mieszkańców) to: Mołtajny, Drogosze, Frączkowo, Skandawa, Rodele, Aptynty, Skierki, Winda.

Przeciętna gęstość zaludnienia wynosi 23,2 osoby/km² i jest nieco niższa niż dla terenów wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego (25 osób/km²).

2.3. Użytkowanie powierzchni

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 293,62 km² (29 362 ha). Znaczną część terenów gminy, bo aż blisko 82% stanowią użytki rolne. Natomiast lesistość gminy jest o wiele niższa niż lesistość całego województwa i wynosi zaledwie 8%.

Użytkowanie powierzchni przedstawia tabela 1.

Tabela 1 Struktura użytkowania powierzchni w gminie Barciany		
Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Odsetek [%]
Użytki rolne	24 024	81,82
W tym: grunty orne	17 751	60,46
łąki trwałe	3 022	10,29
pastwiska trwałe	3 232	11,01
sady	19	0,06
Lasy i grunty leśne	2 361	8,04
Wody powierzchniowe	326	1,11
W tym: śródlądowe płynące	127	0,43
śródlądowe stojące	3	0,01
rowy	196	0,67
Pozostałe grunty	2 651	9,03
OGÓŁEM	29 362	100,00

Źródło: US w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

2.4. Zagadnienia gospodarcze

Ze względu na wysoki wskaźnik bonitacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (83,5 pkt) gospodarka gminy Barciany opiera się na rolnictwie. W gminie znajdują się 484 indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 1 ha. Wśród nich największy odsetek stanowią gospodarstwa o areale 10-15 ha i 20-30 ha (łącznie 26%).

Ponadto, na terenie gminy działają 3 duże gospodarstwa rolne powstałe na bazie byłych PGR-ów: Kombinat Rolny Skandawa z siedzibą we Frączkowie, Rolnywik Sp. z o.o. w Barcianach i „Agro-Fundusz Mazury” Sp. z o.o., gospodarstwo w Drogoszach. Gospodarstwa te nie tylko zajmują się działalnością rolniczą, ale także produkcją i usługami w sferze rolnictwa (wytwórnice pasz, magazynowanie zbóż, itp.).

W strukturze zasiewów dominuje pszenica ozima. W hodowli dużą rolę odgrywa hodowla bydła mlecznego, zarówno w gospodarstwach indywidualnych, jak i przedsiębiorstwach rolnych. W trzech wyżej wymienionych przedsiębiorstwach hoduje się łącznie 3147 sztuk bydła. Są to hodowle o wielkości stad od 225 sztuk. Zgodnie z przepisami takie obiekty mogą znacząco oddziaływać na środowisko – w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko oraz szczególnych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. (Dz.U. Nr 179, poz. 1490).

Ogółem na terenie gminy Barciany hoduje się blisko 7000 szt. bydła i 4700 szt. trzody chlewnej.

Stosunkowo duża jest liczba podmiotów gospodarki narodowej – wynosi ona 603, ale z tego aż 555 to podmioty należące do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. 11 podmiotów należy do sfery publicznej. W gminie brak jest większych zakładów produkcyjnych. Występuje drobne przetwórstwo rolno-spożywcze, podmioty w sferze obsługi rolnictwa (wytwarzanie pasz, skup zbóż – magazyn zboża w Barcianach, żywca, itp.), zakłady usługowe (transport, remontowo-budowlane, handel).

Ze względu na to, że tereny leśne w gminie Barciany zajmują zaledwie 2 358 ha (gmina należy do trzech najmniej zalesionych gmin wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim), leśnictwo jest marginalną gałęzią gospodarki. Lasy są znacznie rozproszone. Dominują w nich drzewostany liściaste.

Brak terenów sprzyjających rozwojowi turystyki (lasów, jezior) sprawia, że gmina nie jest odwiedzana przez turystów. Z tego samego powodu brak również oferty turystycznej.

3. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

3.1. Dokumenty szczebla krajowego

W celu osiągnięcia spójności niniejszego programu z polityką ekologiczną państwa polskiego, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu uwzględniono następujące dokumenty szczebla krajowego:

- „II Polityka ekologiczna państwa”,
- „Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010”,
- „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

„II Polityka ekologiczna państwa” zakłada trzy etapy osiągania wytyczonych w niej celów. Niniejszy program obejmuje okres etapu drugiego, tzn.: „etap realizacji celów

średniookresowych w pierwszym okresie członkostwa w Unii, zakładającym okresy przejściowe i realizację programów dostosowawczych”.

Podstawowym celem II Polityki ekologicznej państwa jest: „zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który zapewni na tyle skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska, aby rodzaj i skala tego korzystania realizowane przez wszystkich użytkowników nie stwarzały zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów”. Cel ten został uwzględniony przy konstruowaniu „Programu ochrony środowiska gminy Barciany”.

Ponadto, przy planowaniu zadań niniejszego programu kierowano się zasadami polityki ekologicznej przyjętymi w II PEP, a w szczególności:

- zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zasadą przezorności (zasada ta mówi, że problemy należy rozwiązywać już w momencie wystąpienia uzasadnionego prawdopodobieństwa, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne potwierdzenie udokumentowane odpowiednimi danymi),
- zasadą prewencji,
- zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- zasadą skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Podczas gdy II PEP wyznacza cele, „Program wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa na lata 2002-2010” precyzuje sposoby osiągnięcia tych celów. W dokumencie tym zdefiniowano zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych oraz poprawy jakości środowiska. Przy wyznaczaniu zadań „Programu wykonawczego ...” kierowano się następującymi priorytetami, które zostały uwzględnione również w programie ochrony środowiska gminy Barciany:

- konieczność likwidacji bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, związanych ze stanem środowiska,
- konieczność przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego, zwłaszcza na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych,
- konieczność uczestniczenia w przeciwdziałaniu zagrożeniom środowiska o charakterze globalnym.

„Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, będąca średniookresowym programem działań na rzecz środowiska, stanowi aktualizację i uszczegółowienie „II Polityki ekologicznej państwa”. Dokument ten wytycza cele średniookresowe (do osiągnięcia do 2010 r.) oraz działania do realizacji w okresie 2003-2006, podzielone na pięć grup:

- cele i zadania o charakterze systemowym,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,

- przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Ponadto opisuje metody oceny realizacji polityki ekologicznej oraz nakłady finansowe na realizację zadań.

Zgodnie z „Wytycznymi sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”, opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska, niniejszy program wykorzystuje w trojaki sposób cele i zadania ujęte w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2003-2006, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” oraz zadania wyszczególnione w „Programie wykonawczym do II Polityki ekologicznej państwa”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb gminy,
2. jako analogię do sformułowania niektórych celów i wskaźników,
3. jako inspirację do sformułowania celów i zadań w programie gminnym.

3.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego

W celu osiągnięcia spójności niniejszego programu z polityką wojewódzką, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu ochrony środowiska gminy Barciany uwzględniono następujące dokumenty szczebla wojewódzkiego:

- „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”,
- „Wojewódzki program zwiększania lesistości na lata 2001-2010”,
- „Regionalny program rozwoju rolnictwa na lata 2002-2006”,
- „Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego”.

W „Programie ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” zamieszczono szczegółowe wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska powiatu kętrzyńskiego (do uwzględnienia jako zadania koordynowane).

W obrębie działu I: „Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych”, celu 1: wysokie walory krajobrazowe, celu 2: skuteczna ochrona przyrody, celu 3: bogactwo florystyczne i faunistyczne regionu, celu 4: równowaga gatunkowa, wyszczególniono zadanie:

1. Utworzenie sieci NATURA 2000
 - Specjalne Obszary Ochrony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową,
 - Obszary Specjalnej Ochrony zgodnie z Dyrektywą Ptasią.

W obrębie działu II: „Poprawa jakości środowiska”, celu 1: dobry stan wód, wyszczególniono następujące zadania:

2. Założenie monitoringu wpływu istniejących mogilników i składowisk odpadów na jakość wód podziemnych.
3. Sporządzenie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla opracowania regionalnej dokumentacji hydrogeologicznej dla zbiornika wód podziemnych GZWP 208 Biskupiec.

Wytyczne te były brane pod uwagę przy sporządzaniu niniejszego programu. Ponadto, na każdym etapie procesu planowania uwzględniano cel strategiczny wojewódzkiego programu ochrony środowiska, jakim jest: „Dobry stan środowiska umożliwiający zrównoważony rozwój” oraz cele operacyjne w poszczególnych działach.

3.3. Dokumenty szczebla powiatowego

Przy sporządzaniu niniejszego programu kierowano się zapisami „Programu ochrony środowiska powiatu kętrzyńskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011”. Oprócz przyjęcia poprzez analogię celów programu ochrony środowiska, uwzględniono szczegółowe wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska gminy Barciany, które przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2 Wytyczne do sporządzania programu ochrony środowiska gminy Barciany

L.p.	Cel	Zadanie	Lata realizacji
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych			
1.	I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	I.1.2. Realizacja powiatowego planu wykorzystania OZE	2006-2007
2.	I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	I.2.2. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Gminy (urzędach, szkołach).	2004
3.	I.4. Zwiększenie lesistości powiatu do 18%	I.4.2. Przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień	2004-2007
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w powiecie kętrzyńskim			
4.	II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	II.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków w Windzie w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	2005-2007
5.	II.2. Objęcie 95% mieszkańców miast i 41% mieszkańców wsi systemem kanalizacji sanitarnej	II.2.1. Budowa systemów kanalizacyjnych w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	2005-2007
6.	II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstwach wiejskich.	II.3.1. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich.	2004-2005
7.	II.5. Dobra jakość wód podziemnych.	II.5.1. Założenie monitoringu wpływu istniejącego składowiska odpadów na jakość wód podziemnych.	2004-2006
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w			

L.p.	Cel	Zadanie	Lata realizacji
sezonie grzewczym			
8.	III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych. III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów. III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.	III.1.3. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	2004-2007
Cel strategiczny VIII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu			
9.	VIII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku powiatu	VIII.1.2. Zamieszczenie na stronie internetowej gminy informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	2004-2007

źródło: „Program ochrony środowiska powiatu kętrzyńskiego”

4. CEL NADRZĘDNY

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska gminy Barciany jest:

Poprawa stanu środowiska w gminie Barciany ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki ściekowej

Priorytetowe cele strategiczne programu to:

1. Dobra jakość wód w gminie Barciany.
2. Poprawa stanu czystości powietrza w sezonie grzewczym.
3. Likwidacja zjawiska „dzikich” składowisk odpadów.
4. Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber.
5. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

5. CELE I ZADANIA PROGRAMU

5.1. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

Celem strategicznym niniejszego działu jest: **racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.**

5.1.1. Racjonalne zużycie wody, materiałów i energii

5.1.1.1. Stan aktualny

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Do odnawialnych źródeł energii zalicza się energię wody (hydroenergetyka), wiatru, słońca, wód geotermalnych oraz biomasy (drewno, słoma, biogaz). Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (poza biopaliwami) wpływa na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami gazowymi i pyłowymi, ponieważ energia nie jest uzyskiwana w wyniku spalania.

Potencjalnie na terenie gminy Barciany można korzystać z 3 spośród wyżej wymienionych źródeł energii. Najlepsze potencjalne warunki rozwoju występują w przypadku biomasy – szczególnie w przypadku wykorzystania słomy jako biopaliwa.

Dosyć dobre warunki rozwoju występują w przypadku energetyki wiatrowej (średni potencjał energii wiatrowej) oraz energetyki słonecznej (również średni potencjał).

Brak natomiast możliwości wykorzystania energii geotermalnej, gdyż wody takie na głębokościach możliwych do eksploatacji mają zbyt niską temperaturę.

Obecnie nie wykorzystuje się w gminie Barciany żadnych odnawialnych źródeł energii.

Zużycie wody

Średnie wykorzystanie zasobów ujęć wód wgłębnych nie przekracza 20% ich zasobów dyspozycyjnych. W 2002 r. pobrano z ujęć zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej 300 tys. m³ wody, z czego 145 060 m³ dostarczono odbiorcom (135 660 m³ mieszkańcom, 9 400 m³ – na cele produkcyjne). Średnie zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca było niskie i wyniosło 71 l/d. Tak niska wartość zużycia wody może być spowodowana tym, że sieć wodociągowa jest w dużej mierze olicznikowana.

5.1.1.2. Cele średniokresowe

Cele średniokresowe w zakresie racjonalnego zużycia wody, materiałów i energii są następujące:

1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.

5.1.1.3. Zadania

Zadania w obrębie celów związanych z racjonalnym zużyciem wody, materiałów i energii przedstawia tabela 3.

Tabela 3 Zadania w zakresie racjonalnego zużycia wody, materiałów i energii		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych		
I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE	
	I.1.1. Uczestniczenie w opracowaniu powiatowego planu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Uczestnictwo w opracowaniu planu będzie polegać na dostarczeniu danych niezbędnych do opracowania powiatowego planu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
	I.1.2. Realizacja niektórych zadań powiatowego planu wykorzystania OZE	Zadania planu, dotyczące gminy Barciany, będą realizowane przez gminę zgodnie z zaplanowanym harmonogramem.
I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	WŁASNE	
	I.2.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Gminy w Barciany (urzędach, szkołach).	Przesłanie przez Urząd Gminy w Barciany zasad opracowanych przez Starostwo Powiatowe w Kętrzynie jednostkom podległym i zobligowanie do ich upowszechnienia wśród pracowników (uczniów).

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.1.2. Ochrona gleb

5.1.2.1. Stan aktualny

Na terenie gminy Barciany przeważają gleby brunatne przy dużym udziale ziem czarnych, czarne ziemie zdegradowane, gleby bielcowe i pseudobielcowe. Ponadto, stosunkowo dużą powierzchnię zajmują gleby hydrogeniczne (torfowe, murszowo-torfowe i murszowate). Gleby torfowe występują w południowej części gminy oraz na północnych krańcach. Kolejnym typem gleby występującym na większych połaciach (dolina rzeki Guber przy zachodniej granicy gminy) są mady czarnoziemne.

Pod względem urodzajności gleb gmina Barciany należy do najlepszych w województwie warmińsko-mazurskim. Wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb wynosi 67,1 pkt (maksymalnie na terenie województwa – 69,5, średnia 50,1). Najwięcej gleb należy do klasy bonitacyjnej IIIb, IIIa i III.

Badania prowadzone przez IUNG w Puławach w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych (jeden z komponentów Państwowego Monitoringu Środowiska) wykazały, że na terenie powiatu kętrzyńskiego, w punkcie pomiarowym w Dublinach (gmina Korsze) gleby wykazują naturalną zawartość metali ciężkich. Ze względu na podobne uwarunkowania należy przypuszczać, że również na terenie gminy Barciany gleby nie są zanieczyszczone metalami ciężkimi.

Podobna sytuacja występuje w przypadku zawartości siarki siarczanowej – gleba zawiera niską, naturalną ilość tego zanieczyszczenia. Natomiast w przypadku węglowodorów aromatycznych (WWA) stwierdzono ich podwyższoną zawartość (stopień zanieczyszczenia 1 w skali od 0 do 4). Pomimo tego, gleba taka nadaje się do uprawy wszystkich roślin bez obawy zanieczyszczenia płodów rolnych.

Gleby bardzo kwaśne (pH do 4,5) i kwaśne (pH 4,6-5,5) stanowią odpowiednio 11 i 31% powierzchni użytków rolnych (wartość dla całego powiatu). Gleby te wymagają wapnowania.

5.1.2.2. Cele średniokresowe

Cel średniokresowy w zakresie ochrony gleb jest następujący:

3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów.

5.1.2.3. Zadania

Zadania w obrębie celu związanego z ochroną gleb przedstawia tabela 4. Gmina nie planuje realizacji zadań własnych w zakresie ochrony gleb, a jedynie uczestnictwo w zadaniach koordynowanych.

Tabela 4 Zadania w zakresie ochrony gleb		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych		
I.3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów	KOORDYNOWANE	
	I.3.1. Zmniejszanie poziomu zakwaszenia gleb.	Gleby bardzo kwaśne i kwaśne będą wapnowane przez właścicieli zgodnie z przyjętym harmonogramem.
	I.3.2. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej będzie upowszechniany przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz szkoły rolnicze.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.1.3. Racjonalna eksploatacja lasów

5.1.3.1. Stan aktualny

Niewielkie kompleksy leśne w gminie Barciany są rozrzucone w północnej części gminy. Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną, należą one do Krainy Mazursko-Podlaskiej. Charakteryzują się mało żyznymi warunkami siedliskowymi oraz małą różnorodnością gatunkową drzewostanów.

Wśród typów siedliskowych przeważają grądy oraz ols jesionowy i typowy. Charakterystycznymi gatunkami dla tego typu siedlisk jest olcha, dąb oraz brzoza. Ponadto, spotyka się lipę drobnolistną, wiąz i grab. W poszyciu leśnym spotyka się jarzębinę czerwoną, kruszynę, leszczykę, kalinę, malinę właściwą.

Lasy w gminie Barciany wchodzi w skład mikroregionu matecznego dla lipy drobnolistnej (w takim regionie nie wolno wprowadzać lipy drobnolistnej innego pochodzenia niż z tego regionu).

5.1.3.2. Cele średniookresowe

Cel średniookresowy w zakresie racjonalnej eksploatacji lasów jest następujący:

4. Zwiększenie lesistości gminy Barciany.

5.1.3.3. Zadania

Zadania w obrębie celu związanego z racjonalną eksploatacją lasów przedstawia tabela 5.

Tabela 5 Zadania w zakresie racjonalnej eksploatacji lasów		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych		
I.4. Zwiększenie lesistości gminy Barciany	WŁASNE	
	I.4.1. Przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień	W planie zagospodarowania przestrzennego gminy zostaną wyznaczone grunty przeznaczone do zalesień.
	KOORDYNOWANE	
	I.4.2. Przeprowadzenie zalesień.	Zalesienia będą prowadzone przez Lasy Państwowe oraz właścicieli gruntów.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.1.4. Ochrona zasobów kopalin

5.1.4.1. Stan aktualny

Gmina Barciany nie jest zasobna w kopaliny. Jedynymi udokumentowanymi złożami kopalin o znaczeniu ponadlokalnym są złoża torfu balneologicznego. Największe złoża torfu znajdują się w Momajnach, Skandawie, w trójkącie Krelikiejmy-Kolwiny-Drogosze, Skoczewie.

Ponadto, potencjalne punkty eksploatacyjne surowców ilastych ceramiki budowlanej występują w Modgarbach, a kruszywa drobnego (piasku) w Gęsikach.

5.1.4.2. Cele średniookresowe

Cel średniookresowy w zakresie ochrony zasobów kopalin jest następujący:

5. Eksploatacja kopalin (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.

5.1.4.3. Zadania

Zadania w obrębie celu związanego z ochroną zasobów kopalin przedstawia tabela 6.

Tabela 6 Zadania w zakresie ochrony zasobów kopalin		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych		
I.5. Eksploatacja kopalin (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.	WŁASNE	
	1.5.1. Monitorowanie powstających punktów eksploatacji kopalin pod kątem stosowania technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód.	Monitorowanie nieprawidłowości w tym zakresie będzie dokonywane przez urzędników Urzędu Gminy.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.2. Poprawa jakości środowiska

5.2.1. Ochrona wód

5.2.1.1. Stan aktualny

Wody podziemne

Chociaż teren gminy Barciany nie jest objęty zasięgiem żadnego z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, gmina Barciany jest stosunkowo zasobna w wody podziemne. Prawie na całym terenie gminy występują poziomy wodonośne czwartorzędowe. Zróżnicowana jest głębokość występowania warstw wodonośnych (od 30-200 m) i ich miąższość (kilka – kilkanaście metrów).

Regionalnym monitoringiem jakości zwykłych wód podziemnych było objęte ujęcie w Rutce (badania z lat 1998-2000). Wody poziomu czwartorzędowego, ujmowane z głębokości 50 m, zaklasyfikowano do II klasy jakości (średnia jakość). W wodach podziemnych na terenie gminy występują większe niż dopuszczalne w wodzie pitnej ilości żelaza i manganu. Ponadto, w okolicach Suchawy stwierdzono podwyższone stężenia chlorków. Należy podkreślić, że na terenie gminy warstwy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakość wód wgłębnych nie jest zagrożona (zagrożenie średnie i niskie).

Wodociągi

Gmina Barciany jest w dużym stopniu zwodociągowana. Sieć wodociągowa należąca do gminy jest administrowana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Barciany. Sieć wodociągowa należąca do byłych PGR-ów jest zarządzana przez gospodarstwa rolne będące w administrowaniu Agencji Nieruchomości Rolnych (dawniej AWRSP).

Sieć wodociągowa ma długość 123 km, co daje gęstość sieci 0,42 km/km². Zwodociągowanych jest 51 miejscowości, czyli 70,8% ogółu miejscowości. Z wodociągów korzysta ponad 6 900 mieszkańców gminy, czyli 93,1% mieszkańców.

Zestawienie liczby mieszkańców korzystających z wodociągów w poszczególnych miejscowościach przedstawia tabela 7.

Tabela 7	Zestawienie liczby mieszkańców korzystających z wodociągów
-----------------	---

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych	L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych
1	Barciany	1 100	350	30	Maruny	38	10
2	Aptynyty	227	55	27	Modgarby	102	35
3	Arklity	63	20	28	Mołtajny	791	214
4	Asuny	95	27	29	Momajny	104	35
5	Błędowo	55	16	31	Niedziałki	9	5
6	Bobrowo	144	54	32	Niedziały	152	46
7	Cacki	10	2	33	Ogródki	180	47
8	Dębiany	77	19	34	Pastwiska	20	10
9	Drogosze	597	175	35	Piskorze	32	10
10	Duje	44	17	36	Podławki	158	54
11	Frączkowo	255	71	37	Radosze	199	63
12	Gęsie Góry	176	45	38	Rodele	211	50
13	Gęsiki	118	30	39	Rutka	10	4
14	Gęsiniec	23	6	40	Silginy	106	38
15	Gumniska	7	2	41	Skandawa	202	78
16	Kiemławki Małe	52	17	42	Skierki	222	66
17	Kiemławki Wielkie	84	21	43	Skoczewo	32	9
18	Kolwiny	105	34	44	Sławosze	7	1
19	Kotki	27	8	45	Staniszewo	31	9
20	Krelikiejmy	133	41	46	Stary Dwór	152	29
21	Krymlawka	65	19	47	Suchawa	155	46
22	Krzeczewo	34	12	48	Szaty Wielkie	14	4
23	Kudwiny	20	4	49	Święty Kamień	50	14
24	Maciejki	59	19	50	Wielewo	52	15
25	Markławka	87	21	51	Winda	204	51
26	Markuzy	52	10		Razem	6 942	2 038

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

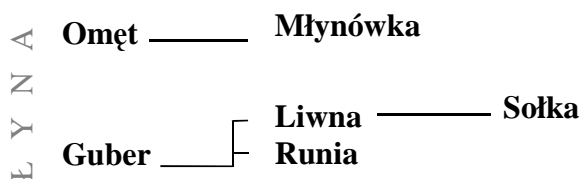
W 2002 r. pobrano z ujęć zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej 300 tys. m³ wody, z czego 145 060 m³ dostarczono odbiorcom (135 660 m³ mieszkańcom, 9 400 m³ – na cele produkcyjne). Średnie zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca było niskie i wyniosło 71 l/d.

Wody powierzchniowe

Gmina Barciany leży w zlewni Pregoły. W południowej części znajduje się w dorzeczu III-rzędowej rzeki Guber, będącej dopływem Łyny (Łyna wpada do Pregoły na terenie Obwodu Kaliningradzkiego). W północno-wschodniej części gmina znajduje się w dorzeczu rzeki Omęt, która na terenie Obwodu Kaliningradzkiego uchodzi do Łyny.

Sieć hydrograficzna w gminie jest dobrze rozwinięta. Przez teren gminy płyną następujące rzeki (wyróżnione pogrubioną czcionką):

II-rzędowa III – rzędowa IV-rzędowa V-rzędowa

Na terenie gminy Barciany znajduje się tylko jeden większy zbiornik wodny – jezioro Arklickie. Powierzchnia tego jeziora to 58,2 ha, a średnia głębokość to 2 m.

Badania przeprowadzone przez WIOŚ na terenie gminy Barciany w latach 1999-2001 wskazują, że jakość wód rzeki Liwny:

- w Krelikiejmach odpowiadała III klasie z tendencją do pogarszania (w 1999 r. tylko dwa parametry wskazywały na III klasę czystości, podczas gdy w 2001 aż siedem parametrów),
- w Barcianach nie odpowiadała normom,
- w Ogródkach odpowiadała III klasie czystości.

Badania rzeki Guber prowadzono na terenie gminy Korsze, tuż przed wpłynięciem na teren gminy Barciany oraz po opuszczeniu terenu gminy w punkcie pomiarowym Lwowiec. Z tych badań można zatem wnioskować o jakości wód Gubra na terenie gminy Barciany: zarówno w 1998 r., jak i w 2001 wody Gubra wpływające i wypływające z gminy Barciany nie odpowiadały normom. W roku 2001 większa liczba parametrów nie odpowiadała normom, niż 3 lata wcześniej, co może świadczyć o pogorszeniu jakości wody w tym okresie.

W 1993 r. badano także jakość wód rzeki Omęt w Asunach. Rzeka była zanieczyszczona – wody nie odpowiadały normom jakości.

Podstawowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych w gminie to:

- źródła punktowe: przede wszystkim ścieki sanitarne, oczyszczone lub nie, odprowadzane do wód bezpośrednio kolektorami,
- źródła rozproszone: ścieki sanitarne (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) lub ścieki rolnicze (np. z hodowli zwierząt – z nieszczelnych płyt gnojowych, zbiorników na gnojowicę) wprowadzane do wód z terenów nieskanalizowanych; zagrożenie zanieczyszczeniem z takich źródeł jest większe na tych terenach gminy Barciany, gdzie uzbrojeniu w wodociąg nie towarzyszy uzbrojenie w kanalizację;
- źródła przestrzenne (obszarowe): ścieki sanitarne lub rolnicze (odchody zwierząt z pastwisk, nawożenie nawozami naturalnymi i sztucznymi) przedostające się do wód w wyniku infiltracji, spływu powierzchniowego lub erozji;
- źródła liniowe: odpływ zanieczyszczeń z dróg, linii kolejowych, itp.; w gminie Barciany bez większego znaczenia.

Z tych źródeł do wód powierzchniowych przedostają się substancje organiczne i biogeny, które przyczyniają się do eutrofizacji, a w efekcie pogorszenia jakości wód. Rolnictwo może być także źródłem zanieczyszczeń toksycznych pochodzących ze środków ochrony roślin.

Przedostanie się takich zanieczyszczeń do wód może spowodować całkowite wyginięcie organizmów wodnych.

Zarówno ścieki sanitarne, jak i zanieczyszczenia rolnicze mogą stanowić zagrożenie również dla wód podziemnych (gruntowych oraz – po przedostaniu się przez izolujące warstwy nieprzepuszczalne – wgłębnych).

Ścieki sanitarne są odprowadzane do wód powierzchniowych poprzez:

- wyloty z oczyszczalni ścieków, gdzie ścieki trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub transportu asenizacyjnego – droga zgodna z prawem,
- przelewy ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które są za pośrednictwem rur doprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych – droga niezgodna z prawem,
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba) poprzez infiltrację do wód gruntowych, a następnie powierzchniowych – droga niezgodna z prawem.

Zanieczyszczenia rolnicze przedostają się do wód powierzchniowych w wyniku stosowania niewłaściwych praktyk rolniczych i przekształcenia naturalnego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa:

- nieprzestrzegania terminów i dawek nawożenia,
- niewłaściwego wykorzystania użytków rolnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych (grunty orne),
- uprawianie użytków rolnych do samej linii wody, bez stosowania barier ochronnych (np. pasa roślinności ochronnej).

Wśród innych źródeł można wymienić:

- opady atmosferyczne – są źródłem azotu i fosforu wypłukiwanego z zanieczyszczonego powietrza, jednak w przypadku gminy Barciany źródło to nie ma większego znaczenia, roczny ładunek azotu wniesionego z opadów atmosferycznych nie przekracza 10 kg/ha, a fosforu jest niższy niż 0,5 kg/ha,
- odcieki ze składowisk odpadów – składowisko odpadów w Gęsińcu, mimo że jest nieczynne, może stanowić źródło zanieczyszczeń dla wód (wód gruntowych i rzeki Liwny), ponieważ nie ma zabezpieczeń przed skażeniem wód (brak uszczelnionego podłoża). Jednak oszacowanie ilości zanieczyszczeń wnoszonych przez to źródło jest niemożliwe z powodu braku piezometrów.

Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Aby zminimalizować ilości zanieczyszczeń wprowadzane do wód, ścieki sanitarne są oczyszczane w oczyszczalniach ścieków. Ścieki do oczyszczalni trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub poprzez transport samochodami asenizacyjnymi (ścieki z szamb).

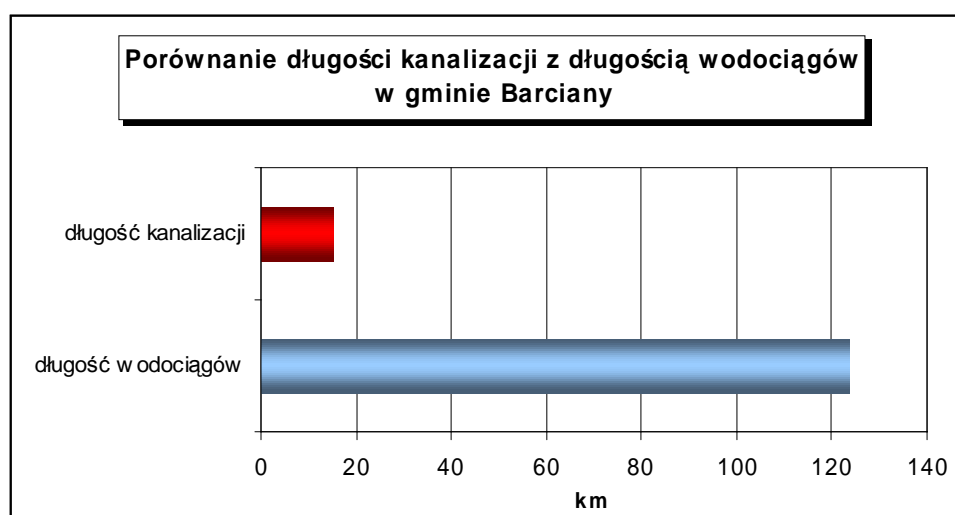
Stopień skanalizowania gminy Barciany nie jest wysoki. W kanalizację sanitarną jest uzbrojonych 7 miejscowości (9,7% ogółu miejscowości). Długość kolektorów ogółem wynosi 14,8 km. Z kanalizacji korzysta ok. 2 800 osób, a więc 37,5% mieszkańców gminy. Zestawienie liczby mieszkańców korzystających z kanalizacji przedstawia tabela 8.

Tabela 8 Zestawienie liczby mieszkańców korzystających z kanalizacji

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych	Oczyszczalnia odbierająca ścieki
1	Barciany	1 100	350	Barciany
2	Aptynty	180	44	Aptynty
3	Drogosze	365	107	Drogosze
4	Frączkowo	255	71	Frączkowo
5	Gęsie Góry	176	45	Barciany
6	Kotki	27	8	Frączkowo
7	Mołtajny	538	146	Mołtajny
8	Podławki	158	54	Podławki
Razem		2 799	824	

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Długość kanalizacji jest znacznie niższa niż długość wodociągów (rys. 2). Taka sytuacja jest niekorzystna z punktu widzenia ochrony środowiska. Dostęp do bieżącej wody powoduje, że zużycie wody wzrasta. Rosnącemu zużyciu wody towarzyszy rosnąca produkcja ścieków. Brak systemu kanalizacyjnego i uciążliwości związane z wywozem ścieków za pomocą samochodów asenizacyjnych sprzyjają rozwiązywaniu problemu ścieków w sposób zagrażający środowisku (nieszczelne szamba, odprowadzanie ścieków wprost do wód powierzchniowych).

Rys. 2

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Mieszkańcy nieskanalizowanych miejscowości korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które powinny być opróżniane za pomocą taboru asenizacyjnego, a ścieki powinny trafiać do oczyszczalni ścieków. Jednak obliczenia wskazują, że urządzenia te nie są eksploatowane właściwie (są nieszczelne lub są zaopatrzone w przelewy). Nieznana jest również liczba szamb na terenie gminy.

Na terenie gminy znajduje się 6 oczyszczalni ścieków. Wszystkie oczyszczalnie to oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne. Łącznie oczyszczają ok. 300 m³ ścieków w ciągu doby, natomiast ich potencjalna zdolność oczyszczania to ok. 550 m³/d.

Ścieki oczyszczone z 4 oczyszczalni trafiają do zlewni rzeki Guber, natomiast z 2 – do zlewni rzeki Omęt (poza granice Polski). Ładunek zatrzymany w wyniku oczyszczania ścieków wynosi:

- 41,1 t/rok BZT, 0,87 t/rok fosforu i 4,23 t/rok azotu w zlewni rzeki Guber,
- 13,3 t/rok BZT, 1,06 t/rok fosforu i 1,69 t/rok azotu w zlewni rzeki Omęt.

Ładunki zanieczyszczeń

W tabeli 9 przedstawiono wielkość ładunku zanieczyszczeń wytwarzanego przez mieszkańców gminy Barciany

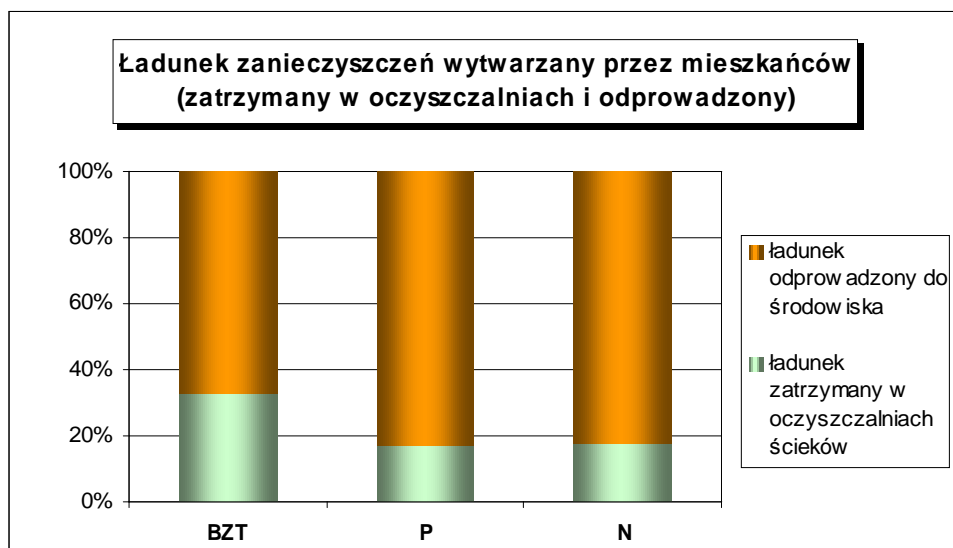
Tabela 9 Ładunki zanieczyszczeń wytwarzane przez mieszkańców

Rodzaj ładunku zanieczyszczeń	Liczba mieszkańców	Ładunek [t/rok]		
		BZT	P	N
Zlewnia rzeki Guber				
wytworzony	5 443	119,20	7,95	23,84
zatrzymany w oczyszczalniach		41,11	0,86	4,23
odprowadzony do środowiska		78,10	7,08	19,61
stosunek odprowadzony/wytworzony		65,52%	89,12%	82,26%
Zlewnia rzeki Omęt				
wytworzony	2 014	44,11	2,94	8,82
zatrzymany w oczyszczalniach		13,34	1,06	1,69
odprowadzony do środowiska		30,77	1,88	7,14
stosunek odprowadzony/wytworzony		69,76%	63,84%	80,88%
GMINA RAZEM				
wytworzony	7 457	163,31	10,89	32,66
zatrzymany w oczyszczalniach		54,44	1,93	5,91
odprowadzony do środowiska		108,87	8,96	26,75
stosunek odprowadzony/wytworzony		66,66%	82,29%	81,89%

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Obliczenia wskazują, że większa część wytworzonego ładunku zanieczyszczeń (blisko 67% BZT, ponad 82% fosforu i 81% azotu) trafia do środowiska (rys. 3). Takie dane sugerują, że ścieki z tych gospodarstw domowych, które nie są skanalizowane, w większości nie trafiają

do oczyszczalni ścieków. Można przypuszczać, że mieszkańcy eksploatują nieszczelne lub zaopatrzone w przelewy szamba. Nie można też wykluczyć, że część ścieków trafia bezpośrednio (bez oczyszczenia) do cieków wodnych (rowów melioracyjnych, rzek). Przypuszczenia te zdają się potwierdzać wyniki badań czystości wód powierzchniowych na terenie gminy.

Rys. 3

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Obliczenia dotyczące ładunku zanieczyszczeń wytwarzanego przez zwierzęta hodowlane wskazują, że – biorąc pod uwagę powierzchnię użytków rolnych w gminie – zarówno obsada inwentarza (0,45 DJP/ha), jak i dawki azotu pochodzącego z nawozu naturalnego (36,1 kg/ha/rok), są znacznie niższe od dopuszczalnych (odpowiednio 2 DJP/ha i 170 kg N/ha/rok), które zostały określone w ustawie z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 89, poz. 991, z późn. zm.) oraz „Kodeksie dobrej praktyki rolniczej”.

Zatem, przy prawidłowym zagospodarowaniu nawozu naturalnego w gminie Barciany można całkowicie wyeliminować zagrożenie przedostania się do wód powierzchniowych związków biogennych z tego źródła. Warunkiem jest stosowanie sprawnych urządzeń do gromadzenia nawozu (płyt gnojowych, itp.) oraz przestrzeganie zasad nawożenia.

Ponieważ nie jest możliwe dokładne obliczenie ilości zanieczyszczeń rolniczych pochodzących ze stosowania nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin w gminie Barciany (brak danych dotyczących ich zużycia), podjęto próbę oszacowania tych ilości na podstawie średniego zużycia nawozów w województwie warmińsko-mazurskim w sezonie 2001/2002. Zużycie to wynosiło 43,8 kg N/ha w przeliczeniu na czysty składnik. Po zsumowaniu z ilościami azotu pochodzącymi z nawozów naturalnych daje to wartość 79,9 kg N/ha/rok, która także jest niższa niż wartość dopuszczalna, co potwierdza wcześniejszą tezę o potencjalnym braku zagrożenia dla wód z tego źródła.

5.2.1.2. Cele średniokresowe

Celem strategicznym w dziale „ochrona wód” jest: **dobra jakość wód w gminie Barciany.**

Cele operacyjne są następujące:

1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.
2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej.
3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.
4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych.
5. Dobra jakość wód podziemnych.

5.2.1.3. Zadania

Zadania w obrębie celów związanych z ochroną wód przedstawia tabela 10.

Tabela 10 Zadania w zakresie ochrony wód		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany		
II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	WŁASNE	
	II.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków w Windzie w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Oczyszczalnia będzie wybudowana w ramach projektu realizowanego wspólnie przez gminy leżące w zlewni rzeki Guber.
II.2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej	WŁASNE	
	II.2.1. Budowa systemów kanalizacyjnych w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Systemy kanalizacyjne będą wybudowane w następujących miejscowościach: Rodele, Markławka, Niedziały, Winda, Skierki, Staniszewo.
II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	WŁASNE	
	II.3.1. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie zasad kontroli. 2. Przeprowadzenie kontroli. Opracowanie raportów pokontrolnych i procedur naprawczych. 3. Wdrożenie procedur naprawczych.
	KOORDYNOWANE	
	II.3.2. Budowa urządzeń do przechowywania odchodów zwierzęcych.	Urządzenia (płyty gnojowe, zbiorniki na gnojowicę, itp.) będą budowane w gospodarstwa rolnych przez właścicieli.
II.4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych.	KOORDYNOWANE	
	II.4.1. (Analogiczne jak zadanie I.3.2.) Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej będzie upowszechniany przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz szkoły rolnicze.
II.5. Dobra jakość wód	WŁASNE	

Cel	Zadanie	Sposób wykonania
podziemnych.	II.5.1. Założenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Gęsińcu na jakość wód podziemnych.	Zadanie będzie zrealizowane przez samorząd gminy.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.2.2. Ochrona powietrza

5.2.2.1. Stan aktualny

Jakość powietrza atmosferycznego w gminie Barciany jest zadowalająca. Taką ocenę można przedstawić na podstawie klasyfikacji terenów województwa ze względu na stan czystości powietrza, która została opracowana przez WIOŚ. W klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia, powiat kętrzyński, w granicach którego leży gmina Barciany, zaliczono do klasy III (najkorzystniejszej) ze względu na stężenia dwutlenku siarki i tlenku węgla. Pozostałe dwa zanieczyszczenia mieściły się w klasie I (pył) i II (NO₂). Klasyfikacja powiatu – a więc również gminy Barciany – jest zgodna ze średnią dla całego województwa. W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin, powiat kętrzyński plasuje się w kategorii III.

Stężenia większości zanieczyszczeń nie przekraczają poziomu dopuszczalnego (określonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji – Dz.U. 87, poz. 796). Jedynie w przypadku pyłu drobnego PM 10 występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu (wartość dopuszczalna 24-godzinowa – 50 µg/m³, maksymalna stwierdzona w powiecie - 116 µg/m³).

Główne źródło zanieczyszczeń powietrza w gminie Barciany to energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego do powietrza przedostają się: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył (w tym pył drobny), tlenek węgla. W gminie Barciany znajduje się 12 większych kotłowni grzewczych. Ponadto zanieczyszczenia są emitowane w wyniku procesów technologicznych w zakładach rolnych – suszarniach, młynach (pył, w tym pył drobny).

Przedsiębiorstwem, które zajmuje się eksploatacją kotłowni komunalnych jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Barciany. Kotłownię w Mołtajnach eksploatuje Spółdzielnia Mieszkaniowa „Mołtajny”.

Zestawienie głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza prezentuje tabela 11.

Tabela 11 Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza w gminie Barciany

Miejscowość	Lokalizacja/rodzaj	Stosowane paliwo	Emitowane
-------------	--------------------	------------------	-----------

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

		węgiel	olej opałowy	zanieczyszczenia
Kotłownie grzewcze				
Aptynty	Kombinat Rolny Skandawa	1		dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył ogółem, pył drobny PM 10, tlenek węgla
Barciany	osiedle		2	
	szkoła		1	
	Zamek		1	
	Placówka Straży Granicznej		1	
Drogosze	osiedle		1	
	szkoła		1	
Frączkowo	osiedle	1		
Mołtajny	szkoła	1		
	osiedle	1		
Winda	szkoła	1		
Razem		5	7	
Kotłownie technologiczne				
Aptynty	suszarnia, wytwórnia pasz	1		dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył ogółem, pył drobny PM 10, tlenek węgla
Barciany	suszarnia	1		
Razem		2	0	
Pozostałe źródła				
Barciany	magazyn zboża	-	-	pył

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

W 5 kotłowniach grzewczych jako paliwo stosuje się węgiel, w pozostałych 7 – olej opałowy. Paliwem bardziej korzystnym dla środowiska jest olej opałowy. W wyniku spalania lekkiego oleju opałowego powstaje znacznie mniej dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu. Poza tym kotłownie węglowe w gminie Barciany charakteryzują się niską sprawnością, co jest powodem spalania większych niż to konieczne ilości węgla, a więc większej emisji zanieczyszczeń.

W gminie nie ma kotłowni stosujących gaz (brak gazociągów) oraz odnawialne źródła energii – biopaliwa (zrębki drzewne, trociny, słoma, itp.).

Znaczącym źródłem emisji są indywidualne źródła ogrzewania (paleniska domowe). Paleniska indywidualne mogą być lokalnie bardzo uciążliwe, szczególnie w niekorzystnych warunkach meteorologicznych oraz przy spalaniu niewłaściwego paliwa (np. odpadów, szczególnie z tworzyw sztucznych, opon, polakierowanego drewna). Taka uciążliwość jest odnotowywana na terenie gminy.

Kolejne źródło emisji to komunikacja. Jednak ruch samochodowy w gminie nie jest mocno nasilony, tak więc źródło to nie ma większego znaczenia.

Jedynym większym źródłem emisji zanieczyszczeń nie pochodzących ze spalania paliw jest magazyn zboża w Barcianach (nie zorganizowana emisja pyłu).

Ponadto, w gminie Barciany znajduje się 1 stacja paliw, która jest źródłem emisji par węglowodorów (emisja nie zorganizowana).

5.2.2.2. Cele średniookresowe

Celem strategicznym w dziale „ochrona powietrza” jest: **poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym.**

Cele operacyjne są następujące:

1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych.
2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów.
3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.

5.2.2.3. Zadania

Zadania w obrębie celów związanych z ochroną powietrza przedstawia tabela 12.

Tabela 12 Zadania w zakresie ochrony powietrza		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym		
III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych.	WŁASNE	
III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów.	III.1.1. Przeprowadzenie konkursu rysunkowego/plakatowego w szkołach poświęconego stosowaniu „ekologicznego opału” i szkodliwości spalania śmieci.	Gmina ogłosi konkurs we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjum. Zwycięskie szkoły (klasy) otrzymają nagrody.
III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.	III.1.2. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	Zadanie będzie dotyczyło kotłowni będących własnością gminy.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.2.3. Gospodarowanie odpadami

5.2.3.1. Stan aktualny

Odpady komunalne

Uwaga:

ponieważ zagadnienia związane z gospodarką odpadami są przedmiotem odrębnego dokumentu – „Planu gospodarki odpadami dla gminy Barciany”, w niniejszym programie zostały przedstawione jedynie podstawowe dane.

Odbiorem odpadów na terenie gminy zajmują się dwie firmy: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalnik” sp. z o.o. z Kętrzyna oraz „Taval” sp. z o.o. z siedzibą w Barcianach. Odbiór odpadów odbywa się na podstawie indywidualnych umów zawartych z w/w firmami. Odpady są wywożone na składowiska w Mażanach (gmina Kętrzyn) oraz w Pudwągach (składowisko komunalne dla miasta Kętrzyn, zlokalizowane w gminie Reszel).

Na terenie gminy Barciany nie funkcjonuje w chwili obecnej żadne składowisko odpadów.

Komunalne składowisko odpadów w Gęsińcu Wielkim jest już obecnie zamknięte. Jego eksploatację rozpoczęto w 1976 r. a zakończono w 2001 r. Na składowisku zgromadzono ok. 5 000 ton odpadów. Powierzchnia składowiska wynosi 0,9 ha. Obiekt ten nie ma uszczelnionego podłoża, ani żadnych zabezpieczeń przed skażeniem środowiska. Istnieje zatem zagrożenie, że wody opadowe przesączające się przez zgromadzone odpady wymywają zanieczyszczenia, które mogą się przedostawać do wód podziemnych (gruntowych) i powierzchniowych (w niewielkim oddaleniu od składowiska płynie rzeka Liwna). Trudno jest oszacować wpływ składowiska w Gęsińcu na środowisko. Brak piezometrów uniemożliwia ocenę, jakie ilości zanieczyszczeń są wymywane.

Obecnie składowisko jest rekultywowane. Rekultywacja polega na przysypywaniu czaszy składowiska odpadami obojętnymi (ziemią, gruzem), a następnie obsadzaniu roślinnością. Rekultywacja jest prowadzona przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Barcianach.

Na terenie gminy można także spotkać tzw. „dzikie” składowiska odpadów. Są to najczęściej zagłębienia terenu, które są wykorzystywane do składowania odpadów przez mieszkańców. Takie składowiska mogą również stanowić zagrożenie dla środowiska, szczególnie dla wód gruntowych oraz powierzchniowych. „Dzikie” składowiska są likwidowane przez służby gminne.

Na terenie gminy nie ma żadnego składowiska odpadów niebezpiecznych lub przemysłowych.

W gminie nie funkcjonuje zorganizowany system segregowania odpadów. W Barcianach istnieje jedynie punkt skupu złomu.

Odpady z sektora gospodarczego

Najwięksi producenci odpadów w gminie Barciany to:

- Kombinat Rolny SKANDAWA (odpady produkcyjne),
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Mołtajny” (odpady nieorganiczne z procesów termicznych).

5.2.3.2. Cele średniookresowe

Cele średniookresowe w dziale: „gospodarowanie odpadami” są przedmiotem odrębnego opracowania: „Planu gospodarki odpadami gminy Barciany”.

5.2.3.3. Zadania

Szczegółowe zadania dotyczące gospodarowania odpadami są przedmiotem odrębnego opracowania: „Planu gospodarki odpadami gminy Barciany”.

5.2.4. Ochrona przyrody i bioróżnorodności

5.2.4.1. Stan aktualny

Rośliny i zwierzęta

Wg podziału geobotaniczno-regionalnego, gmina Barciany leży w Dziale Pomorskim, który charakteryzuje się znacznym udziałem zbiorowisk o subatlantyckim typie zasięgu. Dla tego regionu charakterystyczne jest występowanie grądów, lasów liściastych, acidofilnych lasów dębowych, kontynentalnych borów sosnowych oraz niżowych buczyn.

Ze względu na synantropizację (całość przemian zachodzących w szacie roślinnej pod wpływem działalności człowieka), gmina Barciany leży w regionie IV stopnia (skala od I do VII), gdzie przeważa roślinność antropogeniczna (wprowadzona przez człowieka), a roślinność naturalna zachowała się fragmentarycznie w siedliskach skrajnie ubogich lub niedostępnych do wykorzystania przez człowieka.

Zgodnie z tym, największe bogactwo roślin w gminie Barciany występuje na obszarach podmokłych, mało dostępnych. Spotyka się tu wiele gatunków pospolitych, takich jak trzcina pospolita, pałka wąskolistna i szerokolistna, rdestnica, moczarka kanadyjska, grzybień biały, grąźel żółty.

Ponadto, stosunkowo często spotykane są torfowiska niskie (eutroficzne) zasiedlone przez wiele gatunków (m.in. turzyce i kosańce).

Pomimo, że lasy zajmują zaledwie 8% powierzchni, w gminie Barciany można spotkać kilka gatunków dużych ssaków, jak: jeleń, dzik, sarna, borsuk. Z mniejszych ssaków występuje: wiewiórka, kuna, wydra (umieszczona w Załączniku IV Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory z 1992 r. – jako gatunek wymagający ścisłej ochrony), tchórz, norka amerykańska. Ponadto, spotyka się siedliska bobra (umieszczony w Załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej).

Ptaki są najliczniejszą grupą zwierząt występującą w gminie Barciany. W północnej części gminy liczne są miejsca gniazdowania bociana białego (umieszczonego w Załączniku I Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków – jako gatunek objęty szczególną ochroną). Ponadto, spotyka się takie gatunki ptaków gniazdujących, jak: mewa, kormoran czarny, myszołów zwyczajny, perkoz, łabędź niemy oraz żuraw (ten ostatni również umieszczone w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej).

Ponadto, licznie występują inne gatunki pospolitych ptaków.

Z gadów w gminie Barciany występuje: zaskroniec, jaszczurka, żmija zygzakowata, z płazów: żaba wodna, ropucha zwyczajna i zielona.

Formy ochrony

Zadania ochrony przyrody i różnorodności biologicznej są realizowane przede wszystkim poprzez ustanawianie różnych prawnych form ochrony:

- rezerwatów,
- parków krajobrazowych,
- obszarów chronionego krajobrazu,
- użytków ekologicznych,
- zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- pomników przyrody.

Spośród tych form ochrony przyrody, na terenie gminy Barciany występują obszary chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody.

Obszary chronionego krajobrazu wyznaczono w dolinach głównych cieków wodnych gminy: Omętu (Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn), Liwny i częściowo Runii (Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber). W stosunku do obszarów chronionego krajobrazu mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Akt ten zabrania lokalizowania na obszarach chronionego krajobrazu nowych obiektów, które są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Listę takich przedsięwzięć ustala rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczególnych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 179, poz. 1490).

Na terenie gminy Barciany znajduje się 90 pomników przyrody. Ochroną objęto przede wszystkim wiekowe okazy dębów i buków.

Ponadto, gmina Barciany wchodzi w skład obszaru proponowanego do włączenia w europejską sieć obszarów chronionych NATURA 2000 (pełna nazwa sieci to: Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000). Przez teren gminy Barciany przebiegałby rozległy obszar specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014, obejmujący ogółem powierzchnię blisko 360 tys. ha).

5.2.4.2. Cele średniokresowe

Celami strategicznymi w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności są:

1. Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber.
2. Wzmoczona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000.

5.2.4.3. Zadania

Zadania w obrębie celów związanych z ochroną przyrody i bioróżnorodności przedstawia tabela 13.

Tabela 13 Zadania w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny IV: Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber.		
IV.1. Renaturyzacja rzeki Guber wraz z dopływami.	WŁASNE	
	IV.1.1. Udział w opracowaniu planu renaturyzacji rzeki Guber wraz z dopływami.	Gmina dostarczy danych niezbędnych do opracowania planu.
Cel strategiczny V: Wzmoczona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000		
V.1. Wdrożenie na obszarze gminy sieci NATURA 2000.	KOORDYNOWANE	
	V.1.1. Utworzenie obszaru specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014).	Zadanie będzie realizowane przez Ministerstwo Środowiska i Wojewodę.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.2.5. Hałas

5.2.5.1. Stan aktualny

Można wyróżnić dwa podstawowe źródła hałasu pochodzenia antropogenicznego:

- hałas komunikacyjny,
- hałas przemysłowy.

W województwie warmińsko-mazurskim nie prowadzono pomiarów hałasu na ciągach komunikacyjnych, a tylko w 3 miastach województwa, zatem o poziomie hałasu komunikacyjnego można wnioskować na podstawie natężenia ruchu.

Ruch komunikacyjny w gminie Barciany nie jest nasilony, zatem hałas komunikacyjny nie stanowi zagrożenia. Najbardziej obciążona jest droga Kętrzyn-Michałkowo na odcinku Barciany-Kętrzyn, jednak również w przypadku tej drogi wydaje się, że nie ma zagrożenia przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Mogą występować pojedyncze przypadki

nadmiernego natężenia hałasu (niesprawne pojazdy, itp.). Wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego ma również zły stan dróg w gminie.

Również przebiegająca przez gminę linia kolejowa Poznań-Skandawa nie stanowi znaczącego źródła hałasu.

Hałas przemysłowy w gminie Barciany nie występuje – brak jest zakładów produkcyjnych.

Ponieważ w zakresie uciążliwości hałasowej w gminie Barciany nie odnotowano żadnych problemów, jak również nie przewiduje się wystąpienia takich problemów w przyszłości, niniejszy program nie wyznacza żadnych celów i zadań w tym zakresie.

5.2.6. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące

5.2.6.1. Stan aktualny

Źródłem promieniowania jonizującego jest:

1. aparatura diagnostyczna (czujniki, wskaźniki, itp.) wykorzystująca źródła promieniowania o małej mocy zamknięte w szczelnej obudowie – źródła zamknięte,
2. aparatura rentgenowska,
3. otwarte źródła promieniowania.

Na terenie gminy Barciany nie występuje żadne źródło promieniowania jonizującego.

Promieniowanie niejonizujące jest inaczej zwane oddziaływaniem elektromagnetycznym (pola elektromagnetyczne). Podstawowe źródła pól elektromagnetycznych to:

- przewody linii elektrycznych wysokiego napięcia,
- przewody trakcji elektrycznej pociągów,
- stacje transformatorowe, maszyny i urządzenia zasilane prądem stałym i zmiennym, magnesy stałe, elektromagnesy, iskrowniki.

Przez południowo-wschodni teren gminy Barciany przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV Kętrzyn-Wydminy. Maksymalne natężenie pola elektromagnetycznego w otoczeniu tej linii wynosi 3,2 kV/m (konieczność zachowania strefy ochronnej drugiego stopnia – dopuszcza się okresowe przebywanie ludzi, lecz zabronione jest lokalizowanie budynków mieszkalnych).

Ponadto, w Barcianach zlokalizowana jest stacja telefonii komórkowej GSM-900. Jednak obszary, w których występują pola elektromagnetyczne o wartościach przekraczających poziom dopuszczalny, znajdują się w miejscach niedostępnych dla ludzi (na kilkudziesięciometrowej wysokości w terenie niezabudowanym).

Występujący w gminie poziom promieniowania niejonizującego nie stwarza zagrożenia dla ludzi i środowiska.

5.2.6.2. Cele średniookresowe

Cel średniookresowy w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym i niejonizującym jest następujący: **zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi.**

5.2.6.3. Zadania

Zadania w obrębie celu związanego z ochroną przed promieniowaniem przedstawia tabela 14.

Tabela 14 Zadania w zakresie ochrony przed promieniowaniem		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny VI: zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi		
VI.1. Eliminacja zagrożeń występowania nadmiernego poziomu pól elektromagnetycznych.	WŁASNE	
	VI.1.1. Kontrola legalności stacji bazowych telefonii komórkowej w gminie.	Urzednicy gminni we współpracy z urzednikami Starostwa Powiatowego dokonają inwentaryzacji stacji bazowych telefonii komórkowej, a następnie stwierdzą czy wszystkie posiadają wymaganą dokumentację (OOŚ i pozwolenie na emitowanie pól elektromagnetycznych).

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.2.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie gminy Barciany nie ma żadnych obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.).

Nie ma zatem potrzeby wyznaczania celów i planowania zadań z zakresu bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego, a także poważnych awarii.

5.3. Edukacja ekologiczna

5.3.1.1. Stan aktualny

Na terenie gminy Barciany edukacja ekologiczna jest prowadzona przede wszystkim w placówkach oświatowych (szkołach podstawowych, gimnazjum). Dzieci i młodzież uczestniczą w rozmaitych formach i programach edukacji ekologicznej prowadzonych w szkołach, jak również w szerszych akcjach typu: Sprzątanie Świata, Wiosenne Sprzątanie Warmii i Mazur, Dzień Ziemi, itp.

Nauczyciele prowadzący programy edukacyjne, w ramach podnoszenia kwalifikacji zdobywają odpowiednie przygotowanie poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez Centra Edukacji Ekologicznej i inne placówki.

W gminie brak oferty edukacji ekologicznej skierowanej do dorosłych. Dorośli mogą zwiększać swą świadomość ekologiczną jedynie za pośrednictwem mediów (telewizji, prasy, radia, Internetu). Gmina Barciany nie ma swojej oficjalnej strony internetowej, na której mogłyby się znaleźć informacje o stanie i ochronie środowiska w gminie.

5.3.1.2. Cele średniookresowe

Cel średniookresowy w zakresie edukacji ekologicznej jest następujący: **podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.**

5.3.1.3. Zadania

Zadania w obrębie celu związanego z edukacją ekologiczną przedstawia tabela 15.

Tabela 15 Zadania w zakresie edukacji ekologicznej		
Cel	Zadanie	Sposób wykonania
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy		
VII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku gminy	WŁASNE	
	VII.1.1. Zamieszczenie na przyszłej stronie internetowej gminy informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Odpowiednią informację przygotowują pracownicy Urzędu Gminy. Konieczność aktualizacji informacji będzie weryfikowana co kwartał.
VII.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.	KOORDYNOWANE	
	VII.2.1. Organizowanie konkursów i zajęć o tematyce ekologicznej w szkołach na terenie gminy.	Działania będą podejmowane przez poszczególne szkoły, organizacje pozarządowe, itp.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

5.4. Zestawienie zadań własnych gminy

Tabela 16 przedstawia zestawienie zadań własnych gminy.

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Tabela 16 Zadania własne gminy

L.p.	Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych			
1.	I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	I.1.1. Uczestniczenie w opracowaniu powiatowego planu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Samorząd Gminy Barciany
2.		I.1.2. Realizacja niektórych zadań powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd Gminy Barciany
3.	I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	I.2.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Gminy w Barcianach (urzędach, szkołach).	Samorząd Gminy Barciany
4.	I.4. Zwiększenie lesistości gminy.	I.4.1. Przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień.	Samorząd Gminy Barciany
5.	I.5. Eksploatacja kopalni (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.	I.5.1. Monitorowanie powstających punktów eksploatacji kopalni pod kątem stosowania technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód.	Samorząd Gminy Barciany
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany			
6.	II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	II.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków w Windzie w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany
7.	II.2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej	II.2.1. Budowa systemów kanalizacyjnych w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany
8.	II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	II.3.1. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich.	Samorząd Gminy Barciany
9.	II.5. Dobra jakość wód podziemnych.	II.5.1. Założenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Gęsińcu na jakość wód podziemnych.	Samorząd Gminy Barciany
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym			
10.	III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych.	III.1.1. Przeprowadzenie konkursu rysunkowego/plakatowego w szkołach poświęconego stosowaniu „ekologicznego opału” i szkodliwości spalania śmieci.	Samorząd Gminy Barciany
11.	III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów. III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.		
		III.1.2. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	Samorząd Gminy Barciany
Cel strategiczny IV: Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber			
12.	IV.1. Renaturyzacja rzeki Guber wraz z dopływami.	IV.1.1. Udział w opracowaniu planu renaturyzacji rzeki Guber wraz z dopływami.	Samorząd Gminy Barciany
Cel strategiczny VI: zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi			
13.	VI.1. Eliminacja zagrożeń występowania nadmiernego poziomu pól elektromagnetycznych.	VI.1.1. Kontrola legalności stacji bazowych telefonii komórkowej w gminie.	Samorząd Gminy Barciany
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy			
14.	VII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku gminy	VII.1.1. Zamieszczenie na przyszłej stronie internetowej gminy informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Samorząd Gminy Barciany

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Ogółem gmina Barciany będzie realizowała 14 zadań własnych w obrębie 6 celów strategicznych.

5.5. Zestawienie zadań koordynowanych

Tabela 17 przedstawia zestawienie zadań koordynowanych realizowanych na terenie gminy Barciany. W realizacji niektórych zadań gmina będzie uczestniczyć np. poprzez dostarczanie danych.

Tabela 17 Zadania koordynowane

L.p.	Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych			
1.	I.3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów	I.3.1. Zmniejszanie poziomu zakwaszenia gleb.	Właściciele gruntów
2.		I.3.2. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze
3.	I.4. Zwiększenie lesistości gminy	I.4.2. Przeprowadzenie zalesień.	Lasy Państwowe oraz właściciele gruntów.
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany			
4.	II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	II.3.2. Budowa urządzeń do przechowywania odchodów zwierzęcych.	Właściciele gospodarstw
5.	II.4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych.	II.4.1. (Analogiczne jak zadanie I.3.2.) Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze
Cel strategiczny V: Wzmoczona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000			
6.	V.1. Wdrożenie na obszarze gminy sieci NATURA 2000.	V.1.1. Utworzenie obszaru specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014).	Ministerstwo Środowiska, Wojewoda.
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy			
7.	VII.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.	VII.2.1. Organizowanie konkursów i zajęć o tematyce ekologicznej w szkołach na terenie gminy.	Szkoły, organizacje pozarządowe, itp.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Ogółem na terenie gminy będzie realizowanych 7 zadań koordynowanych w obrębie 4 celów strategicznych.

6. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI

6.1. Zagadnienia instytucjonalne – stan aktualny

W gminie Barciany zagadnieniami ochrony środowiska zajmuje się Urząd Gminy w Barciany. W strukturze Urzędu nie ma wydzielonej odrębnej jednostki do spraw ochrony środowiska, ale stworzono odrębne stanowisko. Sprawami ochrony środowiska zajmuje się specjalista d/s ochrony środowiska w Referacie Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej.

Teren gminy Barciany leży w kompetencjach następujących instytucji zajmujących się zagadnieniami ochrony środowiska:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, Inspektorat w Giżycku: gospodarka wodna,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kętrzynie: higiena środowiska, czynności kontrolne.

Na terenie gminy nie działają żadne organizacje pozarządowe zajmujące się zagadnieniami ochrony środowiska.

6.2. Struktura organizacyjna realizacji programu

W celu zabezpieczenia prawidłowej i zgodnej z harmonogramem realizacji niniejszego programu, niezbędne będzie wyznaczenie osoby, która będzie monitorować i czuwać nad realizacją programu. Osoba ta będzie pełnić rolę koordynatora d/s realizacji programu ochrony środowiska. Oprócz monitorowania realizacji zadań własnych, koordynator będzie uczestniczył w spotkaniach powiatowego zespołu d/s realizacji programu ochrony środowiska, który stworzą koordynatorzy z poszczególnych gmin powiatu kętrzyńskiego oraz koordynator powiatowy.

Zespół będzie odbywać regularne spotkania (nie rzadziej, niż co pół roku), na których będzie omawiana realizacja poszczególnych zadań programu oraz będą sygnalizowane ewentualne problemy. Spotkania takie będą także służyć wymianie doświadczeń. W zależności od potrzeb, w zebraniach zespołu mogą uczestniczyć przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację pozostałych zadań programu (ODR-ów, Lasów Państwowych, szkół, przedsiębiorców, rolników, itd.).

Gminny koordynator d/s realizacji programu będzie:

- czuwał nad prawidłową realizacją zadań własnych gminy
- monitorował postęp realizacji zadań,
- zgłaszał Wójtowi ewentualne opóźnienia w realizacji programu,
- uczestniczył w zebraniach powiatowego zespołu d/s realizacji programu ochrony środowiska,

- kontaktował się z osobami trzecimi, których współpraca będzie niezbędna przy realizacji programu (np. nauczyciele, firmy zewnętrzne realizujące prace zlecone przez gminę w ramach realizacji programu, itp.),
- kontaktował się z instytucjami szczebla regionalnego i krajowego podczas realizacji zadań koordynowanych przez te instytucje.

Brak organizacji pozarządowych, których działania byłyby związane ze sprawami środowiska jest niekorzystny z punktu widzenia przyciągania środków na realizację zadań, szczególnie związanych z edukacją ekologiczną. Dlatego Urząd Gminy będzie dokładać starań, aby grupy społeczne podejmujące inicjatywy w ochronie środowiska formalizowały swój status, zawiązując stowarzyszenia lub inne organizacje o podobnym charakterze. Urząd Gminy będzie otaczać je szczególną opieką i służyć wsparciem doradczym. Będzie także – w razie potrzeby – partnerem w realizacji inicjatyw.

6.3. Ramy prawne

Najważniejsze akty prawne, które będą regulować realizację programu ochrony środowiska to:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085).
5. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. Nr 132, poz. 622, z późn. zm.).

Z punktu widzenia ochrony wód – a szczególnie osiągnięcia celu strategicznego II.4.: „prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych” – ważna jest także ustawa z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. Nr 89, poz. 991).

Ustawy te, wraz z aktami wykonawczymi – rozporządzeniami, stanowią instrument prawny, który zostanie wykorzystany, szczególnie przy realizacji zadań polegających na egzekwowaniu stosowania prawa (zadania: II.3.1., VII.1.1.).

W art. 379 prawa ochrony środowiska ustawodawca stwierdza, że organy ochrony środowiska (starosta, wójtowie, burmistrzowie) sprawują kontrolę nad przestrzeganiem i stosowaniem przepisów o ochronie środowiska. Do dokonywania kontroli są upoważnieni pracownicy urzędów (Starostwa, Urzędów Gmin, Miast) wyznaczeni przez starostę, wójtów lub burmistrza. Mają oni prawo:

- wstępu na teren nieruchomości,
- przeprowadzenia czynności kontrolnych,
- żądania pisemnych lub ustnych informacji mających związek z przedmiotem kontroli,

- żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli.

Takie narzędzie umożliwi zrealizowanie działania II.3.1.: opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich. Kontrolerzy będą mogli w oparciu o ustawę przeprowadzić działania kontrolne. Dodatkowym wzmocnieniem prawnym może się stać stosowna uchwała Rady Gminy, dotycząca obowiązków mieszkańców w zakresie np. udokumentowania prawidłowości prowadzonej gospodarki ściekowej.

Ponadto, niektóre zadania niniejszego programu wynikają z zapisów prawa. Dotyczy to w szczególności zadania:

- II.3.1.: opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich, w trakcie którego będzie dokonana aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (obowiązek prowadzenia ewidencji tych urządzeń jest nałożony na gminy na mocy art. 3, ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Kontrola legalności działających stacji bazowych telefonii komórkowej (zadanie VI.1.1.) powinna stwierdzić, czy stacje, których użytkowanie rozpoczęto po 1 października 2001 r. mają ważne pozwolenie na emitowanie pól elektromagnetycznych, zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska (art. 234) oraz ustawą o wprowadzeniu ustawy – prawo ochrony środowiska ... (art. 20). Stacje bazowe, których użytkowanie rozpoczęto przed tym terminem, powinny uzyskać takie pozwolenie do dnia 31 grudnia 2005 r.

6.4. Mechanizmy finansowania zadań ochrony środowiska

Finansowanie zadań ochrony środowiska może być realizowane przy użyciu następujących źródeł:

- środki własne gminy (w tym komercyjne kredyty z banków),
- środki własne przedsiębiorstw (w tym komercyjne kredyty z banków),
- środki Narodowego, Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (pożyczki i dotacje),
- preferencyjne kredyty instytucji finansujących zadania ochrony środowiska (BOŚ),
- środki funduszy Unii Europejskiej (ISPA, Sapard, Fundusz Spójności, Fundusze Strukturalne – Fundusz Rozwoju Regionalnego).

Najważniejsze, z punktu widzenia gminnego programu ochrony środowiska, są następujące źródła zewnętrzne:

- Narodowy, Wojewódzki, Powiatowy i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – w zależności od skali zadania,
- Sapard (do 2006 r.):

- W ramach schematu 3.2: „Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych” pomoc finansowa może być przeznaczona na wspieranie inwestycji związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych, tj.: na budowę i/lub rozbudowę: oczyszczalni ścieków z siecią kanalizacyjną lub samej sieci kanalizacyjnej. Minimalny poziom pomocy finansowej nie może być niższy niż 40% kosztów inwestycji, a maksymalny nie może przekroczyć 75% kosztów inwestycji. Maksymalna kwota pomocy finansowej dla gmin wynosi 1 700 000 PLN (dla związków gmin - kwota wynikająca z przemnożenia 1 700 000 PLN przez liczbę gmin uczestniczących w inwestycji).
- W ramach schematu 3.5.: „Zaopatrzenie w energię przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii” pomoc finansowa może być przeznaczona na wsparcie inwestycji związanych z zaopatrzeniem w energię z odnawialnych źródeł energii (wiatru, wody, słońca) albo przy wykorzystaniu biogazu lub biomasy, szczególnie słomy i odpadowego drewna. Minimalny poziom pomocy finansowej nie może być niższy niż 40% kosztów inwestycji, a maksymalny nie może przekroczyć 75% kosztów inwestycji. Maksymalna kwota pomocy finansowej dla gmin wynosi 420 000 PLN (dla związków gmin - kwota wynikająca z przemnożenia 420 000 PLN przez liczbę gmin uczestniczących w inwestycji).
- W ramach działania 2: „Inwestycje w gospodarstwach rolnych” pomoc finansowa może być przeznaczona m.in. na budowę i zakup urządzeń lub budowli do przechowywania lub zagospodarowania odchodów zwierzęcych. Maksymalna kwota pomocy finansowej na ten cel dla jednego rolnika wynosi 170 000 PLN.
- Fundusz Rozwoju Regionalnego – na podstawie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR):
 - W ramach priorytetu I: „rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”, działania I.2.: „Infrastruktura ochrony środowiska” finansowane będą zadania o wartości co najmniej 2 mln EUR. Maksymalna kwota dofinansowania dla jednostek samorządu to 75-80%, dla przedsiębiorców 35%.
 - W ramach priorytetu III: „rozwój lokalny”, działania III.1.: „Infrastruktura lokalna” finansowane będą działania j.w.
- Fundusz Spójności dla projektów zgodnych z celami polityki ekologicznej UE: ochrona, zachowanie i poprawa jakości środowiska oraz oszczędne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych. Fundusz jest skierowany w pierwszej kolejności do samorządów terytorialnych i związków gmin. Minimalna wartość projektu to 10 mln EUR.

W przypadku korzystania ze źródeł zewnętrznych konieczne będzie staranne i szczegółowe zaplanowanie poszczególnych zadań (projektów) i opracowanie wymaganej dokumentacji projektów.

6.5. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa

Prawo ochrony środowiska gwarantuje dostęp społeczeństwa do informacji o stanie środowiska. Szczegółowo sprawę dostępu do informacji reguluje rozporządzenie ministra środowiska z dnia 1 października 2002 r. w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku (Dz.U. Nr 176, poz. 1453).

Niniejszy program uwzględnia realizację zadań związanych z dostępem społeczeństwa do informacji o środowisku, i to w większym zakresie niż jest to wymagane prawem. Zadanie związane z realizacją celów edukacji ekologicznej (VII.1.1.) dotyczy umieszczenia na stronie internetowej gminy obszernej informacji o jakości i stanie środowiska na terenie gminy oraz o planach w zakresie przedsięwzięć ochrony środowiska. Informacja będzie aktualizowana nie rzadziej niż co kwartał.

7. WSPÓŁPRACA PRZYGRANICZNA

Gmina Barciany graniczy od północy z Rosją (Obwodem Kaliningradzkim, Rejonem Prawdinskim). Nawiązanie współpracy przygranicznej z Rejonem Prawdinskim (odpowiednik polskiego powiatu) w zakresie projektów ochrony środowiska może mieć miejsce w oparciu o następujące podstawy:

- umowa o współpracy podpisana przez Starostę Kętrzyńskiego i władze Rejonu Prawdinskiego w dniu 12 lipca 2001 r.,
- Euroregion „Bałtyk”.

Umowa o współpracy z Rejonem Prawdinskim obejmuje w zasadzie wszelkie formy współpracy, również w zakresie przedsięwzięć ochrony środowiska.

Euroregiony to obszary transgraniczne, w ramach których prowadzona jest współpraca między jednostkami reprezentującymi regiony dwóch lub więcej państw (jednostki samorządu terytorialnego). Każdy z nich jest powoływany na podstawie prawa wewnętrznego danego państwa. Celem euroregionów jest rozwój współpracy gospodarczej, rozbudowa infrastruktury, ochrona środowiska, turystyka i działalność kulturalno-edukacyjna. Cały obszar powiatu kętrzyńskiego wchodzi w skład Euroregionu „Bałtyk”. Działa on na obszarze: Danii, Szwecji, Łotwy, Litwy, Rosji i Polski. Gmina Barciany jest członkiem Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu „Bałtyk”, jako jedyna z terenu powiatu kętrzyńskiego.

W ramach Euroregionu „Bałtyk” od 1998 r. są realizowane projekty, w których wspólnie uczestniczą członkowie z poszczególnych krajów należących do euroregionu. Środki finansowe, którymi dotychczas zarządzało Stowarzyszenie Gmin RP Euroregionu „Bałtyk” pochodziły z Funduszu Małych Projektów PHARE.

W 2001 r. opracowano „Strategię rozwoju Euroregionu ‘Bałtyk’ – polski komponent”. Czwartym priorytetem przyjętej strategii jest ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Ponadto, aktywnej współpracy z ościennymi gminami będzie wymagać realizacja zadań II.1.1. i II.2.1. dotyczących realizacji projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”.

8. HARMONOGRAM I NAKŁADY

8.1. Harmonogram realizacji

W tabeli 18 przedstawiono harmonogram realizacji poszczególnych zadań.

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Tabela 18 Harmonogram realizacji zadań gminnego programu ochrony środowiska

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Harmonogram realizacji			
			2004	2005	2006	2007
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych						
I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE					
	I.1.1. Uczestniczenie w opracowaniu powiatowego planu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Samorząd Gminy Barciany		■		
	I.1.2. Realizacja niektórych zadań powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd Gminy Barciany			■	■
I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	WŁASNE					
	I.2.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Gminy w Barciany (urzędach, szkołach).	Samorząd Gminy Barciany	■			
I.3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów	KOORDYNOWANE					
	I.3.1. Zmniejszanie poziomu zakwaszenia gleb.	Właściciele gruntów	■	■	■	■
	I.3.2. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze	■	■	■	■
I.4. Zwiększenie lesistości gminy	WŁASNE					
	I.4.1. Przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień	Samorząd Gminy Barciany	■	■	■	■
	KOORDYNOWANE					
	I.4.3. Przeprowadzenie zalesień.	Lasy Państwowe oraz właściciele gruntów.	■	■	■	■
I.5. Eksploatacja kopalni (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.	WŁASNE					
	I.5.1. Monitorowanie powstających punktów eksploatacji kopalni pod kątem stosowania technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód.	Samorząd Gminy Barciany	■	■	■	■
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany						
II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	WŁASNE					
	II.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków w Windzie w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany		■	■	
II.2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej	WŁASNE					
	II.2.1. Budowa systemów kanalizacyjnych w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany		■	■	■
II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	WŁASNE					
	II.3.1. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich.	Samorząd Gminy Barciany	■	■		
	KOORDYNOWANE					
	II.3.2. Budowa urządzeń do przechowywania odchodów zwierzęcych.	Właściciele gospodarstw.	■	■	■	■
II.4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie	KOORDYNOWANE					

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Harmonogram realizacji			
			2004	2005	2006	2007
zagrożająca jakości wód powierzchniowych.	II.4.1. (Analogiczne jak zadanie I.3.2.) Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze	■	■	■	■
II.5. Dobra jakość wód podziemnych.	WŁASNE					
	II.5.1. Założenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Gęsińcu na jakość wód podziemnych.	Samorząd Gminy Barciany		■		
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym						
III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych. III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów. III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.	WŁASNE					
	III.1.1. Przeprowadzenie konkursu rysunkowego/plakatowego w szkołach poświęconego stosowaniu „ekologicznego opału” i szkodliwości spalania śmieci.	Samorząd Gminy Barciany	■			■
	III.1.2. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	Samorząd Gminy Barciany			■	■
Cel strategiczny IV: Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber						
IV.1. Renaturyzacja rzeki Guber wraz z dopływami.	WŁASNE					
	IV.1.1. Udział w opracowaniu planu renaturyzacji rzeki Guber wraz z dopływami.	Samorząd Gminy Barciany				■
Cel strategiczny V: Wzmocniona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000						
V.1. Wdrożenie na obszarze powiatu sieci NATURA 2000.	KOORDYNOWANE					
	V.1.1. Utworzenie obszaru specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014).	Ministerstwo Środowiska, Wojewoda.	■	■	■	
Cel strategiczny VI: zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi						
VI.1. Eliminacja zagrożeń występowania nadmiernego poziomu pól elektromagnetycznych.	WŁASNE					
	VI.1.1. Kontrola legalności stacji bazowych telefonii komórkowej w gminie.	Samorząd Gminy Barciany	■			
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy						
VII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku gminy	WŁASNE					
	VII.1.1. Zamieszczenie na przyszłej stronie internetowej gminy informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Samorząd Gminy Barciany	■	■	■	■
VII.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.	KOORDYNOWANE					
	VII.2.1. Organizowanie konkursów i zajęć o tematyce ekologicznej w szkołach na terenie gminy.	Szkoły, organizacje pozarządowe, itp.	■	■	■	■

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

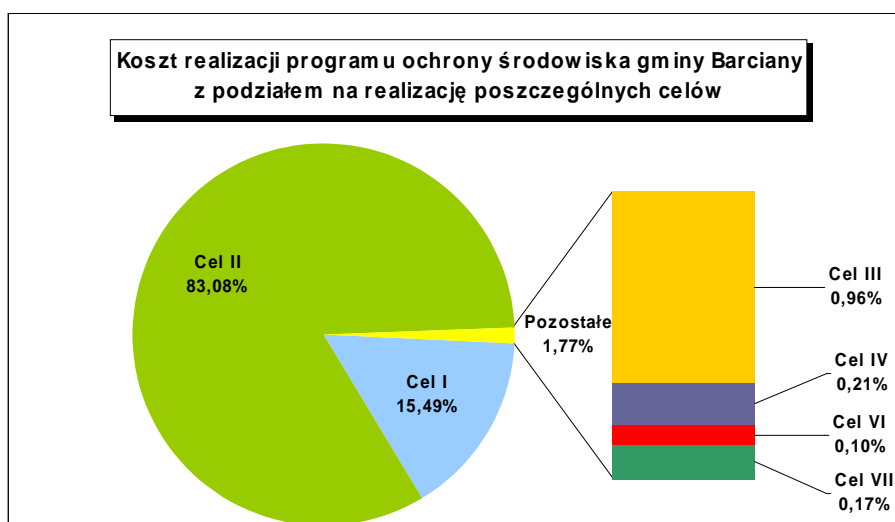
8.2. Nakłady

Koszty realizacji programu ochrony środowiska gminy Barciany oszacowano w oparciu o poziom cen stałych netto z września 2003 r.

W tabeli 19 przedstawiono koszty realizacji poszczególnych zadań. Ponieważ część zadań własnych będzie wykonywana przez pracowników Urzędu Gminy w ramach normalnych obowiązków służbowych, z kosztów wyodrębniono nakłady finansowe, rozumiane jako faktyczne wydatki na realizację programu.

Całkowite koszty realizacji programu w latach 2004-2007 (bez zadań II.5.1, V.1.1.) wyniosą 4 778,8 tys. PLN, z czego nakłady finansowe wyniosą 4 684 tys. PLN. Nakłady finansowe na realizację zadań własnych gminy wyniosą 4 100 tys. PLN.

Ponad 83% kosztów stanowią koszty realizacji celu II: **dobra jakość wód w gminie Barciany**. Kolejne pod względem wysokości kosztów realizacji są cele: I – racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych i III – poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym (rys. 4).

Rys. 4

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Tabela 19 Nakłady na realizację zadań gminnego programu ochrony środowiska

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna / źródło finansowania	Koszty realizacji [PLN]	
			Ogółem	w tym nakłady finansowe
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych				
I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	WŁASNE			
	I.1.1. Uczestniczenie w opracowaniu powiatowego planu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	2 400	0
	I.1.2. Realizacja niektórych zadań powiatowego planu wykorzystania OZE	Samorząd Gminy Barciany / środki własne, SAPARD, W, P, GFOŚiGW	250 000	250 000
I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	WŁASNE			
	I.2.1. Wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w jednostkach podległych kompetencjom Urzędu Gminy w Barcianach (urzędach, szkołach).	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	2 400	0
I.3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów	KOORDYNOWANE			
	I.3.2. Zmniejszanie poziomu zakwaszenia gleb.	Właściciele gruntów / środki własne, dotacja ODR	144 000	144 000
	I.3.3. Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze / środki własne	48 000	0
I.4. Zwiększenie lesistości gminy	WŁASNE			
	I.4.2. Przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	5 000	0
	KOORDYNOWANE			
	I.4.3. Przeprowadzenie zalesień.	Lasy Państwowe oraz właściciele gruntów / środki własne	286 000	286 000
I.5. Eksploatacja kopalni (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.	WŁASNE			
	I.5.1. Monitorowanie powstających punktów eksploatacji kopalni pod kątem stosowania technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	2 400	0
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany				
II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	WŁASNE			
	II.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków w Windzie w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany / środki własne, Fundusz Spójności lub Rozwoju Regionalnego	1 000 000	1 000 000
II.2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej	WŁASNE			
	II.2.1. Budowa systemów kanalizacyjnych w ramach projektu „Ochrona zlewni rzeki Guber przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych”	Samorząd Gminy Barciany / środki własne, Fundusz Spójności lub Rozwoju Regionalnego	2 800 000	2 800 000
II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	WŁASNE			
	II.3.1. Opracowanie i wdrożenie zasad kontroli prawidłowości gospodarki ściekowej w gospodarstwach wiejskich.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	20 000	0
	II.3.2. Budowa urządzeń do przechowywania odchodów zwierzęcych.	Właściciele gospodarstw / środki własne, Sapard	150 000	150 000

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Cel	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna / źródło finansowania	Koszty realizacji [PLN]	
			Ogółem	w tym nakłady finansowe
II.4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych.	KOORDYNOWANE II.4.1. (Analogiczne jak zadanie I.3.3.) Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	ODR-y i szkoły rolnicze / środki własne	analog. do zad. I.3.3.	analog. do zad. I.3.3.
II.5. Dobra jakość wód podziemnych.	WŁASNE II.5.1. Założenie monitoringu wpływu składowiska odpadów w Gęsińcu na jakość wód podziemnych.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	wysokość nakładów określona w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami	
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym				
III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych.	WŁASNE			
III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów.	III.1.1. Przeprowadzenie konkursu rysunkowego/plakatowego w szkołach poświęconego stosowaniu „ekologicznego opału” i szkodliwości spalania śmieci.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne, GFOŚiGW	6 000	5 000
III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.	III.1.2. Dostosowanie niektórych kotłowni węglowych do spalania innego typu paliwa.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne, Sapard	40 000	40 000
Cel strategiczny IV: Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber				
IV.1. Renaturyzacja rzeki Guber wraz z dopływami.	WŁASNE IV.1.1. Udział w opracowaniu planu renaturyzacji rzeki Guber wraz z dopływami.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	9 800	5 000
Cel strategiczny V: Wzmocniona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000				
V.1. Wdrożenie na obszarze powiatu sieci NATURA 2000.	KOORDYNOWANE V.1.1. Utworzenie obszaru specjalnej ochrony „Warmińskie bociany” (kod PLB280014).	Ministerstwo Środowiska, Wojewoda / środki własne	wysokość nakładów zostanie określona przez jednostki odpowiedzialne	
Cel strategiczny VI: zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi				
VI.1. Eliminacja zagrożeń występowania nadmiernego poziomu pól elektromagnetycznych.	WŁASNE VI.1.1. Kontrola legalności stacji bazowych telefonii komórkowej w powiecie.	Samorząd Gminy Barciany / środki własne	4 800	0
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy				
VII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku gminy	WŁASNE VII.1.1. Zamieszczenie na przyszłej stronie internetowej gminy informacji o stanie środowiska, jego ochronie i planach w tym zakresie.	Starostwo Powiatowe w Kętrzynie / środki własne	4 000	0
VII.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.	KOORDYNOWANE VII.2.1. Organizowanie konkursów i zajęć o tematyce ekologicznej w szkołach na terenie gminy.	Szkoły, organizacje pozarządowe, itp. / środki własne, inne środki	4 000	4 000

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

8.3. Źródła finansowania

Na rys. 5 przedstawiono nakłady na realizację zadań własnych gminy w kolejnych latach realizacji programu.

Rys. 5

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Podstawowe źródła finansowania zadań własnych (biorąc pod uwagę tylko nakłady finansowe) to:

- ok. 61% (2 850 tys. PLN) będą stanowić środki funduszy Unii Europejskiej (przede wszystkim Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności),
- ok. 3% (145 tys. PLN) będą stanowić środki pozostałych funduszy (WFOŚiGW, PFOŚiGW, GFOŚiGW, Sapard i inne),
- ok. 36% (1 689 tys. PLN) będą stanowić środki własne gminy i jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań (w tym preferencyjne i komercyjne kredyty bankowe).

9. KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

9.1. Procedury kontroli

Zgodnie z wymogiem art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy (Wójt) będzie co 2 lata dokonywać oceny realizacji programu i przygotowywać raporty z wykonania programu. Raporty te będą przedstawione Radzie Gminy. Zatem pierwsza ocena realizacji niniejszego programu zostanie dokonana na początku 2006 r., a druga na początku 2008 r.

Ocena realizacji programu będzie zawierać:

- kontrolę zgodności wykonania zadań wyszczególnionych w niniejszym programie z harmonogramem realizacji programu na lata 2004-2007;
- ocenę realizacji celów i działań określonych w programie opartą na wskaźnikach realizacji programu.

Jednak, aby w pełni zabezpieczyć zgodną z planem realizację zadań, gminny koordynator d/s realizacji programu będzie dokonywał okresowej (półrocznej) kontroli realizacji. W tym celu będzie gromadził informacje dotyczące stanu realizacji poszczególnych zadań. Informacje te będą w szczególności dotyczyły wydatkowanych środków i/lub efektów zrealizowanych działań. Uzyskane informacje będą przez gminnego koordynatora zapisywane w formie krótkich raportów, które będą zawierać dane na temat stanu realizacji zadań własnych powiatu. Koordynator będzie porównywał zebrane informacje z założeniami niniejszego programu oraz ze wskaźnikami realizacji programu.

W razie znaczących opóźnień w realizacji programu, koordynator będzie informował o tym fakcie oraz o przyczynach opóźnień Wójta, a ten – w miarę możliwości – podejmie stosowne działania.

Pierwsza ocena realizacji programu zostanie sporządzona na podstawie informacji zgromadzonych przez koordynatora gminnego.

9.2. Wskaźniki realizacji programu

W tabeli 20 przedstawiono wskaźniki realizacji celów programu, wraz z terminami ich osiągnięcia.

Program ochrony środowiska gminy Barciany na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011

Tabela 20 Wskaźniki realizacji celów programu

Cel	Wskaźnik i termin realizacji	Źródło informacji o wskaźniku
Cel strategiczny I: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych		
I.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Do końca 2007 r.: Powstanie na terenie gminy co najmniej 1 instalacji wykorzystującej odnawialne źródło energii, obsługującej obiekt inny niż jednorodzinny dom mieszkalny.	Dane Urzędu Gminy
I.2. Zmniejszenie energochłonności, materiałochłonności i wodochłonności gospodarki komunalnej.	Do końca 2007 r.: spadek zużycia wody i energii elektrycznej w budynku Urzędu Gminy oraz w szkołach na terenie gminy.	Dane Urzędu Gminy
I.3. Utrzymanie jakości gleb na poziomie co najmniej wymaganych standardów	Do końca 2007 r.: Przeprowadzenie wapnowania 80% gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w gminie	Dane ODR i Starostwa Powiatowego
I.4. Zwiększenie lesistości gminy	Do końca 2007 r.: Zalesienie ok. 100 ha gruntów	Dane Lasów Państwowych
I.5. Eksploatacja kopalin (ewentualna) zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego.	W ciągu całego okresu: Brak sygnałów o zmianach poziomu wód gruntowych spowodowanych eksploatacją kopalin.	Dane Urzędu Gminy
Cel strategiczny II: Dobra jakość wód w gminie Barciany		
II.1. Oczyszczanie 95% ścieków komunalnych w wysokosprawnych oczyszczalniach ścieków.	Do końca 2007 r.: zatrzymywanie w oczyszczalniach gminnych następujących ilości zanieczyszczeń: 131 t/rok BZT, 8 t/rok P, 26 t/rok N.	Dane z oczyszczalni ścieków.
II.2. Objęcie 50% mieszkańców gminy systemem kanalizacji sanitarnej	Do końca 2007 r.: z systemu kanalizacji sanitarnej będzie korzystać 3 400 mieszkańców gminy	Dane Urzędu Gminy
II.3. Prawidłowa, zgodna ze standardami UE, gospodarka ściekowa w 90% gospodarstw wiejskich.	Do końca 2005 r.: 1 960 gospodarstw domowych na wsi będzie korzystał z kanalizacji, przydomowych oczyszczalni lub szczelnych, regularnie opróżnianych zbiorników bezodpływowych	Dane Urzędu Gminy
II.4. Prawidłowa gospodarka rolna, nie zagrażająca jakości wód powierzchniowych.	Do końca 2007 r.: 50% gospodarstw rolnych będzie wyposażonych w urządzenia do przechowywania nawozów (szczelne płyty, zbiorniki).	Dane ODR
II.5. Dobra jakość wód podziemnych.	W latach 2004-2007: Utrzymanie lub poprawa klasyfikacji ujęć wody na terenie gminy, badanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych.	Dane WIOŚ
Cel strategiczny III: Poprawa stanu czystości powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji w sezonie grzewczym		
III.1. Ograniczenie niskiej emisji z palenisk indywidualnych. III.2. Zaprzestanie wykorzystywania jako opału w gospodarstwach indywidualnych różnego typu odpadów. III.3. Ograniczenie dominującej pozycji węgla jako paliwa wykorzystywanego do celów grzewczych.	W latach 2004-2007: likwidacja przynajmniej 1 kotłowni węglowej i zamiana jej na kotłownię opalaną innym rodzajem paliwa.	Dane Urzędu Gminy
Cel strategiczny IV: Przywrócenie równowagi ekologicznej w zlewni rzeki Guber		
IV.1. Renaturyzacja rzeki Guber wraz z dopływami.	Do końca 2007 r.: Przekazanie danych do opracowania planu renaturyzacji rzeki Guber.	Dane Urzędu Gminy
Cel strategiczny V: Wzmocniona ochrona siedlisk przyrodniczych w ramach sieci NATURA 2000		
V.1. Wdrożenie na obszarze powiatu sieci NATURA 2000.	Do końca 2007 r.: utworzenie OSO PLB280014.	Dane Starostwa Powiatowego
Cel strategiczny VI: zapewnienie utrzymania dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach przebywania ludzi		
VI.1. Eliminacja zagrożeń występowania nadmiernego poziomu pól elektromagnetycznych.	Do końca 2004 r.: Wszystkie istniejące stacje bazowe telefonii komórkowej będą posiadać dokumentację wymaganą prawem.	Dane Starostwa Powiatowego
Cel strategiczny VII: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy		
VII.1. Upowszechnianie informacji o środowisku powiatu	Do końca 2004 r.: zamieszczenie informacji o środowisku na stronach internetowych gminy.	Dane Urzędu Gminy
VII.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.	W latach 2004-2007: przeprowadzenie co najmniej 1 działania edukacyjnego o charakterze ekologicznym (konkurs, akcja informacyjna, itp.), w którym będzie brało udział co najmniej 50 uczniów (osób).	Dane Urzędu Gminy, szkół i organizacji pozarządowych.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

9.3. Procedury weryfikacji programu

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 14 ust. 2 prawa ochrony środowiska gminne programy ochrony środowiska powinny być sporządzane na 4 lata z uwzględnieniem perspektywy na kolejne 4 lata. Tak więc najpóźniej w 2007 roku zostaną podjęte prace nad aktualizacją „Programu ochrony środowiska gminy Barciany” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.

Aktualizacja będzie uwzględniać wyniki ocen realizacji programu, zawarte w raporcie przygotowanym przez koordynatora d/s realizacji programu.

Niezależnie od obowiązkowej aktualizacji, „Powiatowy program ochrony środowiska powiatu kętrzyńskiego” będzie mógł być weryfikowany w miarę uściślenia i zwiększania zakresu dostępnych danych. Weryfikacji w pierwszym rzędzie mogą zostać poddane aktualne wskaźniki realizacji zadań programu. Część wskaźników została określona w oparciu o niepełne dane.

Konieczność weryfikacji programu będzie zgłaszana Wójtowi przez gminnego koordynatora d/s realizacji programu. Zweryfikowana wersja programu będzie przygotowywana samodzielnie przez gminę (pracowników Urzędu Gminy) lub – w przypadku zakresu zmian wymagających specjalistycznej wiedzy – przez firmę zewnętrzną.

Zweryfikowana wersja programu zostanie poddana takiej samej procedurze uchwalania, jak wersja niniejsza.